

Маладзечна, Вілейка, Смаргонь, Ашмяны, Валожын, Мядзел, Астравец, Мінск

рэгіянальная газета

14 снежня 2001 года
№ 50 (347)
Выходзіць па пятніцах

TV плюс

Навіны рэгіёна

Іосіф і Яўгенія – Праведнікі

МЯДЗЕЛ. Настаўнік Сырмежскай школы **Бярнард Пакульніцкі** прымаў у Мінску з рук пасла Ізраіля дыплом і медаль Праведнікаў народаў свету. Не за сябе, а ў памяць сваіх бацькоў – **Іосіфа і Яўгеніі Пакульніцкіх**, якія жылі на Астравеччыне і ў гады вайны далі прытулак яўрэйскай дзяўчынцы з віленскага гета і савецкаму салдату. Дзяўчынку выдавалі за сястру маці, у вёсцы яе і перахрысцілі па-свойму: звалі **Чэсяй**. Пражыла яна ў беларускай сям'і да заканчэння вайны. Потым стала доктарам.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Кінатэатры заданне выканалі

ВАЛОЖЫН. Кіна-відэапрадпрыемствы раёна выканалі сваё гадавое заданне за 11 месяцаў.

Сёлета валожынскі кінатэатр "Юнацтва" і 15 сельскіх кінаўстановак наведала 144,4 тысячы гледачоў. Летась за той жа перыяд было менш на 8 тысяч. Білетаў прадалі на суму 22,854 мільёна рублёў.

За 11 месяцаў было 36 кінапрэм'ер, паказалі 15 беларускіх фільмаў розных гадоў. У тым ліку, два новыя: "Зорка Венера" і "Як Колька і Пецька ляталі ў Бразілію".

Наталля ШТЭЙНЕР.

Стопрацэнтная англічанка

МЯДЗЕЛ. Прайшлі раённыя прадметныя алімпіяды сярод школьнікаў. Сярод іх знайшлася і такая вучаніца, якая выканала заданне на 100%.

Гэта **Наталля Галамызда**, яна вызначылася ў англійскай мове. Вучыцца Наталля ў СШ №2 Купы. Адтуль і больш за ўсё вучняў (7) паедзе на абласныя алімпіяды. А ўсяго з раёна – 18.

Алесь ВЫСОЦКІ.

Бясплатны праезд на аўтобусах

СМАРГОНЬ. Райвыканком, па хадайніцтве аддзела сацыяльнай дапамогі, увёў бясплатны праезд у гарадскіх аўтобусах для бацькоў, у якіх ёсць дома ляжачыя дзеці-інваліды.

Такіх 18 чалавек. Яны маюць спецыяльныя пасведчанні.

Тарэса КУМІШЧА.

Зарэзалі пенсіянера

ВІЛЕЙКА. На мінулым тыдні ў прыватным доме зарэзалі пенсіянера 1922 года нараджэння. Па падазрэнні ў здзяйсненні злачынства затрымалі двух чалавек. Вядзецца следства.

Наталля МІХАЙЛАВА.

Надвор'е на выхадныя

Субота, 15 снежня

Мінск
-14 – -11°С (уначы)
-8 – -5°С (удзень)

Вільня
-14°С (уначы)
-5°С (удзень)

Нядзеля, 16 снежня

Мінск
-16 – -14°С (уначы)
-7 – -3°С (удзень)

Вільня
-14°С (уначы)
-1°С (удзень)

Бальніцы патрэбныя ін'екцыі

ВІЛЕЙКА. Да 1 верасня 2002 года ў кожным падраздзяленні раённага тэрытарыяльнага медыцынскага аб'яднання будуць абсталяваныя і адрамантаваныя спецыяльныя палаты для ветэранаў вайны і інвалідаў.

Райвыканком падрыхтаваў адпаведнае рашэнне. Там зазначана, што ў раёне праводзіцца работа па медыцынскім абслугоўванні ветэранаў і інвалідаў, але ёсць і праблемы. Напрыклад, у аказанні стаматалагічнай дапамогі. У сельскай мясцовасці нерэгулярна праходзяць медагляды і абслугоўванне людзей.

Райвыканком вызначыў 14 палат у раённай і сельскіх бальніцах і кожную замацаваў за прадпрыемствам.

Намеснік старшыні райвыканкома **Мікалай Кароткі**:

– Ініцыятыва належыць райвыканкому сумесна з РТМА. Бо такая палітыка дзяржавы – падтрымаць такіх людзей. А раённы бюджэт на датацыі. Таму мы папрасілі прадпрыемствы зрабіць рамонт палат. Ці будзе гэта накладна для іх? А ў нас жыццё такое. Кіраўнікі прадпрыемстваў нас разумеюць. Вось у чэрвені мы сабралі кіраўнікоў чатырох прадпрыемстваў: камбікормавы завод, "Зеніт", меблевая фабрыка, "Буддэталі". І на працягу двух месяцаў зрабілі нармальны рамонт у радзільным аддзяленні. Гэта ім абышлося ў 35 мільёнаў рублёў. Нягледзячы на тое, што ў рашэнні тэрмінам заканчэння рамонту зазначана 1 верасня, рамонт скончаць у лютым.

Пасля прыняцця рашэння мы сабралі кіраўнікоў прадпрыемстваў, і яны сказалі, што зробяць рамонт на працягу двух месяцаў. Умовы такія: зрабіць якасны рамонт, і каб у кожнай палаце былі халадзільнік і тэлевізар.

Палата ў тэрапеўтычным аддзяленні замацаваная за ААТ Ашчадны банк "Беларусбанк".

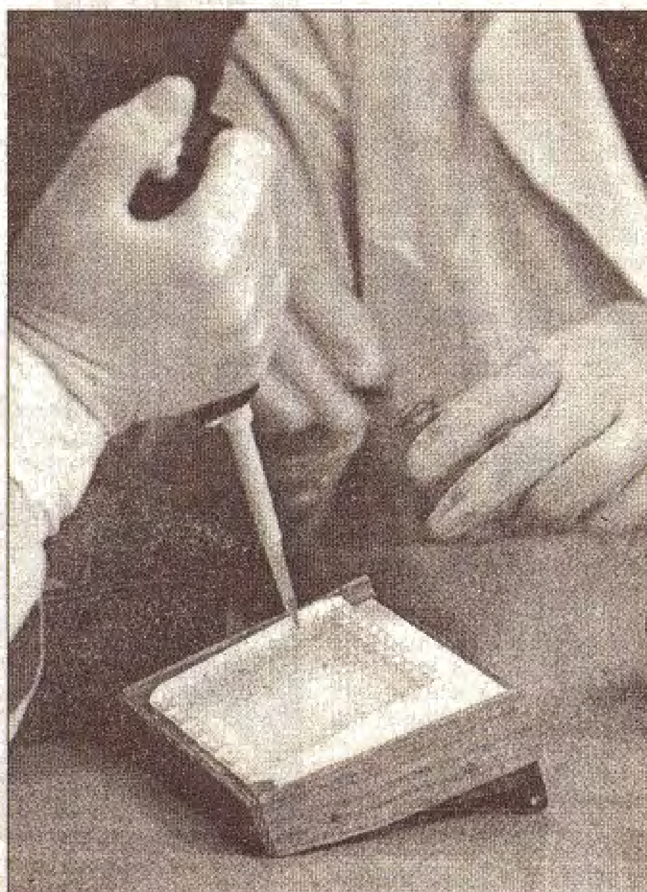
Гаворыць намеснік дырэктара **Аляксандр Абрамаў**:

– Мы падтрымліваем ідэю адрамантаваць бальнічныя палаты. Гэта пайшло б на карысць людзям. А для нас у тым выпадку, калі мы будзем праводзіць рамонт сваімі сіламі, са сваімі матэрыяламі, гэта не будзе вельмі дорага. Але адно пытанне: мы не з'яўляемся юрыдычнай асобай. Фінансавымі пытаннямі займаецца галаўны банк. І яму мы будзем накіроўваць хадайніцтва. Але ў любым выпадку гэта нашыя праблемы – выканаць усе работы ў тэрмін.

Не ўсім прадпрыемствам удасца без праблем выканаць рашэнне райвыканкома.

Дырэктар Вілейскага хлебазавода **Анатоль Сяргей**:

– Нас прымушаюць гэта рабіць. Што зробіш? Прадпрыемства больш-менш стабільнае, хаця мы для сваіх патрэбаў не можам купіць печку, а рэнтабельнасць складае 3–4%. Мяркую, што рашэнне райвыканкома не адаб'ецца моцна на бюджэце прадпрыемства. Але каму хочацца аддаваць свае грошы? Сабе на рамонт не хапае, а тут выклікалі і гавораць: "Рабіце!".

Фота IREX\ProMedia.

Нашай медыцыне даўно пастаўлены дыягназ – хранічнае недафінансаванне.

Дырэктар Вілейскіх электрасетак **Анатоль Рогач**:

– Мы не самастойнае прадпрыемства, і грошы нам пералічваюць з Мінска. Толькі па Вілейскім раёне спажыўцы вінаватыя за электраэнергію 4,5 мільярда рублёў. На рамонт палаты трэба пералічыць больш за 2,5 мільёна рублёў. З Мінска гэта рабіць катэгарычна адмаўляюцца. Я падтрымліваю рашэнне райвыканкома, але на гэта няма грошай.

Вольга ПІЛІПЕНКА,
Юрый КАРПІЦКІ.

Экспрэс-апытане валожынцаў

Вы задаволеныя работай аўтапарка?

Любоў Станілевіч, пенсіянерка:
– Я не карыстаюся грамадскім транспартам, таму не магу нічога сказаць.

Алег Кавецкі, вучань:
– Незадаволены. Часты адмены рэйсаў, у тым ліку, і на Маладзечна.

Наталля Янцэвіч, вучаніца:
– Мне не падабаецца. Дрэннае абслугоўванне. Асабліва, груба размаўляюць, калі да іх тэлефануеш.

Юрый Тамашэвіч, будаўнік:
– Нядрэнна працуе. Адзінае не задавальняе, што няма рэйсаў на Ашмяны. Цяжка дабірацца да цешчы, якая жыве пад Ашмянамі.

Сяргей Бараноўскі, апаратчык:
– Ёсць праблемы. Я жыву ў вёсцы Рум, што ў 15 кіламетрах ад Валожына. Праз яе аўтобус ходзіць 2 разы на тыдзень. Дабіраюся на работу як атрымаецца.

Анатоль Давідовіч, вадзіцель:
– На аўтобусе езджу рэдка. У асноўным, на Маладзечна ці на Мінск. Часцей карыстаюся машынай. Заўваг па рабоце аўтпарка ў мяне няма.

Фотаапытанне падрыхтавалі Вольга ПІЛІПЕНКА і Юрый КАРПІЦКІ.

■ ПАРТРЭТ

Мара жыцця

МАЛАДЗЕЧНА. Не перастае здзіўляць родных і знаёмых цудоўная бабуля Ніна Беразюк. Ёй 85 год. Жыве ў Чысці.

Адраніцы спяшаецца прыгатаваць нешта смачнае, пасля вышывае крыжыкам чарговую карціну без пяльцаў ды яшчэ глядзіць амаль усе пазнавальныя тэлеперадачы. Адпрацавала 9 год у Беларускім тэлеграфным агенцтве, не забываецца чытаць любімыя газеты.

Ніна Беразюк:

– Я дарэмна сядзець не магу. Заўсёды марыла пра тое, што на пенсіі сур'ёзна буду займацца вышыўкай.

Вышываць яна навучылася ў 8 год, калі вартавала бахчы, на якіх вырошчвалі дыні і кавуны. Спачатку рабіла каўнерыкі і манішкі з даматканага палатна чырвонымі і чорнымі ніткамі. Але ў 16 год пачалася вучоба ў сельскагаспадарчым тэхнікуме, а затым – праца заатэхнікам.

Шмат чаго было ў яе жыцці. Вайна, у час якой тры дні ішла пешшу з Мінска ў родную вёску Папужэніцы, што на Украіне. Пагроза смерці ад рук уласаўцаў за тое, што перавозіла на плыце чырвонаармейцаў. Разам з двума дзецьмі ўдалося вымаліць прабачэнне. У канцы 1945 шукала мужа, які прапаў без вестак, але безвынікова.

Сёння ўжо ўсё ў мінулым. Сын разам з нявесткай, 5 унукаў і праўнукаў акружылі бабулю Ніну клопатам. Яна вучыць 14-гадовага **Шуру** і 8-гадовую **Надзю** вышываць, падкрэсліваючы, што ў Шурыка атрымліваецца лепш. Не прападаюць у доме і поліэтыленавыя пакеты, з якіх Ніна Васільеўна робіць дыванкі.

Карціна з відарысам царквы, шматлікія падушкі і ручнікі ўжо ўпрыгожваюць кватэру, а цяпер бабуля збіраецца вышыць храм і пейзаж з часопіса "Гаспадыня". Але гэта пасля таго, як выканае рознакаляровага ката – падарунак на дзень нараджэння ўнука **Нікіты**.

– Нічога страшнага, што адно вока не бачыць. Галоўнае – жыць стала лепш, а хутка яшчэ два праўнукі з'явяцца. Усё запланаванае я паспею вышыць, таму што марыла пра гэта ўсё жыццё, – зазначае Ніна Беразюк.

Вольга ПІЛІПЕНКА.

Фота Міхаіла КАРПОВІЧА.

Ніна Беразюк са сваімі творамі.

■ ТЭАТР

«Восем закаханых жанчын»

Захапляльны дэтыктыў паводле п'есы вядомага французскага драматурга Рабера Тама. Падзеі разгортваюцца ў загарадным доме, куды напярэдадні калядных святаў збіраецца ўсё сямейства. Раніцай высвятляецца, што ў спіне гаспадара нож. Забойства? Пастаноўка Мінскага абласнога драматычнага тэатра ў Маладзечне.

Рэжысёр – заслужаны дзеяч культуры Беларусі Мікалай Мацкевіч.

Віктар МІКАЛАЕЎ.

Архіў «РГ».

Сцэна са спектакля. Габі (Вера Кавалерава), Агюстына (Алена Рахмангулава), Луіза (Ірына Камышава) і Мамі (Ірына Кляпацкая).

■ ДАТЫ

Падрыхтоўка да юбілею Танка

МЯДЗЕЛ. У верасні 2002 года спаўняецца 90 год з дня нараджэння народнага паэта Беларусі Максіма Танка. Да гэтай знамянальнай даты пачалі падрыхтоўку ў Кабыльніцкай (цяпер Нарацкай) сельскай бібліятэцы.

– Перш-наперш, у нас аформленая выстаўка літаратуры пра Максіма Танка, – гаворыць бібліятэкар **Лілія Грыцук**. – Пад партрэтам песняра яго творы і кнігі пра жыццёвы шлях і творчасць славутага сына зямлі Нарачанскай. На мінулым тыдні сумесна з мясцовай школай, Домам культуры наладзілі вечар "Літаратурная Мядзельшчына". Найперш прачытаныя вершы М. Танка, выконваліся песні на яго творы. Была выстаўка партрэтаў пісьменнікаў, паэтаў, артыстаў, наогул, тых, хто нарадзіўся ў азёрным краі і апяваў яго жыхароў, маляўнічыя краявіды.

Максім Танк успамінае Кабыльнік у дзённіках, калі ехаў з Вільні на радзіму (у вераснёўскія дні 1939 года).

Міхась ЧАРНЯЎСКІ.

■ ФЕСТЫВАЛІ

Фестываль нацыянальных культур

МАЛАДЗЕЧНА. 8 снежня ў музвучылішчы прайшоў абласны фестываль нацыянальных культур ў межах IV Усебеларускага фестывалю.

Бралі ўдзел калектывы пяці нацыянальнасцяў з Маладзечна: ад беларусаў – ансамбль народнай песні "Крынічанька", ад украінскай дыяспары – гурт "Краяны", ад рускай дыяспары – культурна-асветніцкае таварыства "Русь", беларускае аб'яднанне грэкаў "Пелапанес", ансамбль польскай песні "Ютшэнка" і харэаграфічны ансамбль "Акварэль". Акрамя гэтага, выступілі госці з Івянца (ансамбль польскай песні "Крэсавянка"), Жодзіна (харэаграфічны ансамбль "Кружаўніца"), выканаўца татарскіх танцаў **Галіна Дубар** з Узды і ансамбль народнай музыкі і песні "Зараніца" з Нясвіжа.

Завяршаў свята ансамбль рускіх народных інструментаў з Маладзечна пад кіраўніцтвам **Тамары Бяльковай**. Па просьбе старшыні журы **Міхася Дрынеўскага**, ён іграў на біс.

Усе ўдзельнікі атрымалі дыпломы. Цяпер журы вядзе адбор 360 чалавек, якія выступяць на рэспубліканскім фестывалі ў Гродне.

Вольга ПІЛІПЕНКА.

Наша калега – кандыдат

МІНСК. Святлана Сарока, якая была карэспандэнтам нашай рэдакцыі, 6 снежня паспяхова абараніла кандыдатскую дысертацыю.

Работа па тэме «Витебские губернские ведомости" у сістэме беларускай дарэвалюцыйнай прэсы" была падрыхтаваная на кафедры гісторыі журналістыкі і літаратуры факультэта журналістыкі Белдзяржуніверсітэта. Навуковы кіраўнік суіскальніка – доктар гістарычных навук прафесар **Алег Слука**.

Святлана Сарока у свой час скончыла Наваполацкі політэхнічны інстытут, затым факультэт журналістыкі БДУ. Працавала інжынерам на заводзе, журналістам у рэдакцыях маладзечанскіх газет "Приборостроитель", "Наш дзень", у нашым выданні. Апошні час займаецца выкладчыцкай працай у Наваполацкім дзяржаўным універсітэце.

Мікола ГАЙДУК.

■ ДНІ

15 снежня – **80 год з дня нараджэння С. Александровіча** (1921–1986), беларускага літаратуразнаўцы, крытыка, празаіка.

17 снежня – **Дзень беларускага кіно**

■ КРЫМІНАЛ, ЗДАРЭННІ, ХРОНІКА

Усяму віной мак

СМАРГОНЬ. Жанчына (мае двухгадовую дачку), якая раней прыцягвалася за наркотыкі, у Бабруйску пазнаёмілася з маладымі людзьмі і запрасіла іх у Смаргонь.

"Вясёлая тройца" наняла кватэру. Мак скуплялі ў Смаргонскім і Ашмянскім раёнах. Але суседзям хутка надакучыў пастаянны пах ацэтону, воцату. Іх цярпенне лопнула, і ў адзін з вечароў яны выклікалі міліцыю.

У кампаніі канфіскавалі больш за кілаграм макавай саломкі. Аматарам маку прад'яўленае абвінавачванне па арт. 328 часткі 3 КК РБ "Незаконны абарот наркатычных сродкаў і псіхатропных рэчываў". Абвінавачваемыя чакаюць суда ў следчым ізалятары Гродна. Згодна з заканадаўствам, ім пагражае ад 5 да 10 год турэмнага заключэння. Плюс да ўсяго, маладыя людзі маюць патрэбу ў прымусовым лячэнні ад наркаманіі. А дзяўчынка застанецца з бабуляй чакаць, пакуль вернецца мама.

Гаспадару кватэры, у якой "адпачывала" тройца, прад'яўленае абвінавачванне за прадастаўленне памяшкання для вырабу і спажывання наркатычных сродкаў. У мінулым годзе гаспадар кватэры таксама здаваў жылплошчу для падобных мерапрыемстваў. Цяпер яму можа пагражаць мінімальнае пакаранне ў выглядзе штрафу альбо максімальнае – абмежаванне свабоды тэрмінам да 5 год ("хімія").

Цяпер ужо "чацвёрка" чакае суда ў следчым ізалятары Гродна, які павінен адбыцца яшчэ ў гэтым годзе.

Ірына ЯСІНСКАЯ.

■ НЕЗВЫЧАЙНАЕ

Экзотыка ў Смаргоні

СМАРГОНЬ. 6 снежня ў Доме культуры выступаў Маскоўскі тэатр экзатычных кошак.

У ім удзельнічалі рэдкія пароды: сфінкс ружовы, персы і іншыя. Тэатр рук паказаў розныя сцэнкі з лялечнымі жывёламі.

Усяго было два прадстаўленні. Білет каштаваў 2500 рублёў.

Вольга ПІЛІПЕНКА.

Чаму ўжываюць наркотыкі?

МАЛАДЗЕЧНА. Чаму людзі ўжываюць наркотыкі?

Вось некаторыя меркаванні:

Сяргей Мірашнікоў, дырэктар фірмы, 40 год:

– Моладзь не хоча адставаць ад астатніх. Ім цікава пафантазіраваць пасля таго, калі яны прымуць наркотыкі. А дарослыя такім чынам змагаюцца са стрэсам, калі на рабоце не ўсё добра, ды яшчэ кіраўнік наяздждае.

Марына Кісель, студэнтка БДУ, 18 год:

– Вось такая ў нас псіхалогія: ведаем, што небяспечна, але ўсё адно лезем!

Анжэла Петрасян, цырульнік, 41 год:

– Нехта гоніцца за вострымі пачуццямі ці баіцца адстаць ад свайго асяроддзя. Але часцей за ўсё людзі з дапамогай наркотыкаў спрабуюць пазбегнуць праблем.

Барацьбой з наркаманіяй займаецца група нораваў і незаконнага абароту наркотыкаў. У Маладзечне яна створаная ў 1998 годзе. Працуе па чатырох напрамках: прафілактыка наркаманіі; выяўленне і прыцягванне да крымінальнай адказнасці за збыт і распаўсюджванне наркотыкаў; выяўленне і знішчэнне сыравіннай базы раслiннага паходжання (аперацыя "Мак"); спыненне ўцечкі наркотыкаў з легальнага ў нелегальны абарот.

Гаворыць старшыня групы па незаконным абароце наркотыкаў **Міхаіл Глінскі**:

– Наркаманія рэальна існуе, і перамагчы яе мы пакуль не можам. Але ў нашых сілах зрабіць яе недаступнай для насельніцтва. Гэта задача не толькі міліцыі, але і органаў аховы здароўя, народнай адукацыі, кожнага з нас.

За 11 месяцаў 2001 года складзена 165 пратаколаў за незаконныя пасевы мака і канопляў (за ўвесь мінулы – 149). Сёлета знішчана больш за 1 тону наркасыравіны у зялёнай масе.

На ўліку ў Маладзечанскім неўралагічным дыспансеры стаіць 30 чалавек з дыягназам опійная наркаманія. Урач-псіхатэрапеўт **Сяргей Цвірко** расказаў:

– У асноўным, гэта людзі ад 20 да 32 год. Большасць з іх доўга не пражывуць. Самыя маленькія рэгулярныя дозы вядуць да захворвання сэрца, сасудаў, нервовых зрываў і, безумоўна, да ВІЧ і СНІДу. Парадокс, але з 1998 года маладзёжная наркаманія змяншаецца.

Калі паглядзець статыстыку, то 83% насельніцтва, якое звязанае з наркотыкамі, – раней асуджаныя, 27% – жанчыны і 15% – жыхары вёсак.

Іх не палохаюць крымінальная адказнасць і аблавы. Нехта жадае на гэтым зарабіць, як 23-гадовая цыганка, якая прадавала 960 грамаў макавай саломкі за 150 долараў, а іншая жанчына – 900 грамаў за 25000 рублёў. Некаторых прыцягвае цікаўнасць, кагосьці "пасадзілі на іголку".

Па статыстыцы, узровень наркатызацыі насельніцтва Беларусі ў некалькі разоў ніжэйшы, чым у суседніх краінах. У Маладзечне пражывае 4% усіх наркаманаў ад колькасці іх па Мінскай вобласці.

Работнікі міліцыі яшчэ не сутыкаліся з гераінам, але не цешаць сябе надзеямі, таму што гэты наркотык шырока крочыць па Мінску.

Вольга ПІЛІПЕНКА.

■ ДАБРАЧЫННАСЦЬ

Падарункі з Мінска

ВАЛОЖЫН. З падарункамі ў Івянецкі дзіцячы дом-інтэрнат прыехалі мінскія госці.

Іх візіт быў прымеркаваны да сусветнага Дня інвалідаў. Начальнік упраўлення сацыяльнай абароны Мінскага аблвыканкома **Ала Мікалуцкая** прывезла відэамагнітафон. А адзін з шэфаў дома-інтэрната, генеральны дырэктар "Аблдарбуда" **Пётр Гаварко**, падарыў музычны цэнтр.

Наталля ШТЭЙНЕР.

■ БАЗАРНЫ ДЗЕНЬ

Калгасны рынак выпраўляецца

МАЛАДЗЕЧНА. У сераду на калгасным рынку прадавалі маркіраваныя курыныя яйкі. Хаця яшчэ не паўсюдна, але факт такі быў.

Адміністрацыя рынку адрэагавала на заклікі Маладзечанскай арганізацыі абароны спажыўцоў і публікацыю ў "РГ" "Маладзечанскія яйкі не маюць маркі".

Старшыня арганізацыі абароны спажыўцоў **Уладзімір Клешч** гаворыць, што за час кіравання рынкам **Аляксеем Уваравым** там шмат зроблена: паставілі павільёны для гандлю рыбай і салам, добраўпарадкавалі тэрыторыю рынку, уваход на яго і пад'язныя шляхі.

Але яшчэ ёсць над чым працаваць – неабходна зрабіць выезд з рынку, вынесці за межы рынку райспажыўтаварыства свіней, курэй, цялят. Зрабіць для іх асобны рынак. Павінны з'явіцца на рынку асобныя малочны павільён, стойка для гандлю мёдам.

Юрый КАРПІЦКІ.

Фота Юрыя КАРПІЦКАГА.

Калгасны рынак. Там ужо прадаюць маркіраваныя яйкі, але побач з іншымі прадуктамі. А гэта парушэнне правілаў.

Курсы валют НБ РБ

	6 снежня	13 снежня
Долар	1546,00 руб.	1560,00 руб.
Нямецкая марка	705,26 руб.	713,79 руб.
Літ	386,56 руб.	390,07 руб.
Расійскі рубель	51,64 руб.	51,86 руб.
Злоты	383,43 руб.	385,19 руб.
ЕЎРА	1379,42 руб.	1396,04 руб.

«Вулічныя» курсы ў Маладзечне

Долар	1560 – 1580 руб.	1570 – 1590 руб.

Маладзечна. Цэны ў сераду на рынку

Прадукты	Цана (руб.) 5.12	12.12
Курыныя кумпячкі, 1 кг	2480	2480
Кілбаса с/вялен., 1 кг	7700	7200
Сасіскі, 1 кг	3280	3280
Селядзец, 1 кг	1950	1950
Рыс, 1 кг	530	550
Грэчка, 1 кг	440	440
Цукар, 1 кг	675	675
Алей, 1 л	1300	1350
Яйкі курыныя, 1 дзес.	950	950
Маянэз, 200 г	310	310
Кава "Пеле", 100 г	1700	1700
Шпроты, бляшанка 160 г	550	550
Соус там. «Мінскі», 0,5 л	550	550
Цыбуля рэпчатая, 1 кг	350	350
Капуста, 1 кг	200	200
Лімоны, 1 кг	1300	1300
Апельсіны, 1 кг	1200	1100
Сялянскія прадукты		
Смятана, 1 л	1500	1400
Масла, 1 кг	2800	2800
Тварог, 1 кг	1400	1600
Малако, 1,5 л	600	500
Яйкі курыныя, 1 дзес.	1600	1800
Бульба, 1 вядро	1800	1900
Морква, 1 кг	300	500
Яблыкі, 1 кг	450	400

■ ДАІ ІНФАРМУЕ

Падрыхтоўкі не трэба

МАЛАДЗЕЧНА. Калі вы маеце права на кіраванне трактарам і жадаеце атрымаць вадзіцельскае пасведчанне катэгорыі "А", "В", то вам не патрэбная дадатковая падрыхтоўка. Ва ўказаным выпадку, пры пацвярджэнні кіравання трактарам не менш апошніх трох месяцаў, прымаецца практычны экзамен на запытваемую катэгорыю транспартнага сродку, а ў выпадку яго непацвярджэння – і тэарэтычны экзамен.

З неабходных дакументаў у міжраённае рэгістрацыйнае экзаменацыйнае аддзяленне (МРЭА) ДАІ прадастаўляюцца:

- пашпарт асобы;
- заява ўстаноўленай формы;
- вадзіцельская картка;
- даведка аб непазбаўленні вадзіцельскіх правоў з мясцовага ДАІ;
- даведка-пацвярджэнне з Дзяржтэхнагляду аб выдачы пасведчання трактарыста;
- медыцынская даведка ўстаноўленага ўзору аб годнасці да кіравання адпаведнымі катэгорыямі транспартных сродкаў;
- квітанцыя зберbegin банка аб уплаце ўстаноўленых збораў: за вадзіцельскае пасведчанне (8700 рублёў), камп'ютэрныя паслугі (400 руб.), экзамен па правілах дарожнага руху (400 руб.), экзамен па ваджэнні аўтамабіля (600 руб.), ваджэнні матацыкла (400 руб.);
- ксеракопія пасведчання трактарыста і талона да яго (з абодвух бакоў) і іх арыгіналы;
- для індывідуальных уладальнікаў: тэхнічны пашпарт транспартнага сродку, які належыць на праве асабістай уласнасці, або даверанасць на права кіравання ім, або пасведчанне аб праве агульнай уласнасці на транспартны сродак, пры гэтым даверанасць або пасведчанне аб праве агульнай уласнасці прад'яўляецца разам з рэгістрацыйнымі дакументамі на транспартны сродак адпаведнай катэгорыі;
- для працуючых вадзіцеляў – завераная выпіска з працоўнай кніжкі і даведка з месца работы з указаннем тыпу і нумарнога знака замацаванага транспарту;
- адна фатаграфія памерам 3,5х4,5 з белым вугалком.

Прыём грамадзян здзяйсняецца ў ДАІ Маладзечна, вул. Прафсаюзная, д. 1, каб. 1 у прыёмныя дні: чацвер, пятніца з 8-30 да 10-30; субота – з 8-00 да 10-00.

Валерый ЛУЖЫНСКІ, старшы дзяржаўтаінспектар МРЭА ДАІ Маладзечанскага ГРАУС.

■ ДАРОГІ

Гісторыя аднаго незвычайнага жыцця

МАЛАДЗЕЧНА. Ён нарадзіўся ў 1974 годзе. Яго з'яўлення чакалі ўсе, бо ён павінен быў вырашыць шэраг праблем. І ён прыйшоў: каля 270 метраў у даўжыню, 17 метраў у шырыню, больш за 6 метраў у вышыню і з вялікай грузападымальнасцю. Пуцеправод па вуліцы Віленскай у свой час быў патрэбны гораду, як чалавеку паветра. Прыгадвае старажыл Маладзечна Аляксандр Мазанік:

– Раней на гэтым месцы карысталіся звычайным пераездам цераз чыгунку. Але было вельмі нязручна. Тады даволі часта хадзілі цягнікі, і машынам, якія прыязджалі з Мінска на швейнае прадпрыемства "Бярозка" (а іх было тады шмат), даводзілася стаяць у доўгіх чэргах па абодва бакі чыгункі. Трэба было шукаць выйсце.

І яго знайшлі. Пабудавалі мост, які размясціўся над пераездам і даў прамы, без перашкодаў, шлях аўтамабілям у сталіцу.

Час ішоў. Мінула крыху больш за 10 год, і пуцеправод запатрабаваў абследавання, каб атрымаць (або не атрымаць) дазвол на далейшую эксплуатацыю і, калі трэба, залячыць пашкоджанні. У чэрвені 1986 года Беларускі політэхнічны інстытут узяўся за справу і правёў абследаванне з выпрабаваннем. Аказалася, што "канструктыўныя элементы пуцеправода маюць шэраг дэфектаў, якія не зніжаюць грузападымальнасць і даўгалецце пуцеправода". А жыллёва-камунальнай гаспадарцы Маладзечна рэкамендавалася на працягу 1987–88 гадоў выканаць рамонтныя работы, указаныя ў падрыхтаваным рэфераце. Ніжэй было напісана: "Рэжым эксплуатацыі ўсталёўваецца тэрмінам на 10 год да 1996, пры ўмове выканання рамонтных работ".

Работы праводзіліся, і ў "хуткім" часе пуцеправод "праматаў" яшчэ адзін дзесятак. Цяпер ён ужо патрабаваў не проста абследавання, а капітальнага рамонту. У 1997 годзе, што на год пазней, чым павінна было быць, ВА "Камунальнік" звярнулася да аб'екта і за наступныя яшчэ два гады правяло поўнае даследаванне тэхнічнага стану пуцеправода. У пачатку 1999 года, згодна з апошнімі вынікамі абследавання, мінскае дзяржаўнае праектнае прадпрыемства "Белгіпрадар" склала каштарыс па капітальным рамонце. Як правіла, работа на такіх аб'ектах праводзіцца з вясны па восень. Наступныя два леты мост рамантавалі. А бліжэй да зімы 2000 года ўсе работы спыніліся, і, як цяпер аказалася, не маюць пакуль далейшага працягу.

Зразумела, што на пуцеправодзе яшчэ не ўсё зроблена. Паўстае пытанне, у якім стане мост і ці не пагражае ён тым, хто карыстаецца яго паслугамі? Адказ знайшлі ў намесніка старшыні выканкома **Яфіма Ідэльчыка**:

– Адразу хачу вас запэўніць, што сітуацыя там далёка не аварыйная. Работы будуць весціся ў наступным годзе.

Мікалай ХАДАСЕВІЧ.

■ ЗАРПЛАТА

Ракіроўка ў настаўнікаў і медыкаў

МАЛАДЗЕЧНА. З 1-га студзеня 2002 года зменяцца тэрміны атрымання заработнай платы работнікамі адукацыі і медыцыны.

Медыкі будуць атрымліваць зарплату з 4 па 10 число кожнага месяца, а работнікі адукацыі – з 11 па 17. Сёлета існуе адваротная сітуацыя. Ініцыятарам "ракіроўкі" стаў прафсаюз медыцынскіх работнікаў.

Юрый КАРПІЦКІ.

■ ВЫСТАЎКІ

200 кантрактаў «Івкана»

ВАЛОЖЫН. Каля 200 кантрактаў на пастаўку салодкай прадукцыі ў розныя рэгіёны рэспублікі заключыла Івянецкая кандытарская фабрыка – ААТ "Івкан".

Гэта адбылося падчас выстаўкі БелЭКСПА-2001, якая прайшла ў Мінску. Валожынцы завезлі туды больш за 100 відаў прадукцыі.

Наталля ШТЭЙНЕР.

■ ПРАМЫСЛОВАСЦЬ

Новы дырэктар у Каранях

СМАРГОНЬ. У канцы лістапада новым дырэктарам агрэгатнага завода, што ў Каранях, прызначылі Канстанціна Сароку. Раней ён працаваў на Мінскім трактарным заводзе намеснікам дырэктара па вытворчасці.

Прапануем вашай увазе інтэрв'ю нашага пазаштатнага карэспандэнта **Ірыны Ясінскай**, якой удалося пагаварыць з Канстанцінам Сарокам.

– На Смаргонскім агрэгатным заводзе (САЗ) шмат праблем – гэта вас не спыніла?

– За маю практыку не было такой работы, каб без цяжкасцяў. На мой погляд, праблемы ёсць заўсёды і ўсюды, і калі адна вырашаецца, то адразу ж паўстае іншая. Таму цяжкасцяў я не баюся.

– На заводзе ідзе скарачэнне рабочых месцаў. З чым гэта звязана?

– Скарачаюцца месцы інжынерна-тэхнічных спецыяльнасцяў, таму што іх колькасць павінна быць на прадпрыемстве аптымальная. Чалавек павінен прыходзіць на работу і працаваць, а не сядзець склаўшы рукі. Працаваць так, каб затым атрымаць за гэта нармальныя грошы.

– У гэтым годзе, нягледзячы на цяжкае фінансавае становішча, на заводзе быў адкрыты новы цэх. Які яго далейшы лёс?

– Адкрыццё цэха звязанае з выкарыстаннем вытворчых плошчаў САЗа з мэтай павелічэння аб'ёмаў вытворчасці пры дапамозе Мінскага трактарнага завода. Цяпер тэхнічныя службы працуюць над падрыхтоўкай лініі па вырабе дэталяў каробкі перадач, дэталяў навяснога абсталявання на міні-тэхніку. Мы павялічым абёмы вытворчасці да 1 мільярда рублёў у месяц, калі асвоім іх выпуск у 2002 годзе.

– Што, на ваш погляд, перашкаджае заводу трымацца на плыву?

– Па-мойму, неабходна было асвойваць вытворчасць дэталяў, якія падтрымліваліся МТЗ, па-другое, ёсць аб'ектыўныя і суб'ектыўныя прычыны, пра якія я ўмаўчу. Акрамя таго, вялікай праблемай для завода з'яўляецца кацельня. Даўгі па ёй вісяць з 1993 года. А ўласных абаротных сродкаў у завода няма. Ёсць крэдыторская запазычанасць, а гэта дрэнны паказчык для прадпрыемства.

– Што дапаможа заводу "выплысці"?

– Без падтрымкі Мінскага трактарнага завода "выплысці" немагчыма. Па кацельні прымалася шмат разнастайных рашэнняў, але ўсе яны не далі вынікаў. У нас ёсць прапанова па кацельні, і мы працуем над ёй. У другой дэкадзе снежня павінна адбыцца нарада па пытанні лёсу кацельні з удзелам усіх зацікаўленых бакоў, ад гэтага будзе залежаць і лёс завода.

– Якія ў вас планы і перспектывы?

– У бліжэйшы час плануецца давесці да аптымальнага ўзроўню колькасць інжынерна-тэхнічных рабочых і падняць заработную плату да 100–150 тысяч рублёў. Я лічу, што ў завода ёсць будучае, і з дапамогай калектыву мы зможам рашыць задачы, што стаяць перад заводам.

Даведка «РГ»

Канстанцін Сарока нарадзіўся 2 жніўня 1957 года ў Клімавічах Магілёўскай вобласці. У 1987 годзе скончыў Беларускі політэхнічны інстытут, з'яўляецца слухачом другога курса Акадэміі кіравання пры прэзідэнце Рэспублікі Беларусь.

Працоўную дзейнасць пачаў на Мінскім трактарным заводзе ў 1974 годзе токарам механічнага цэха.

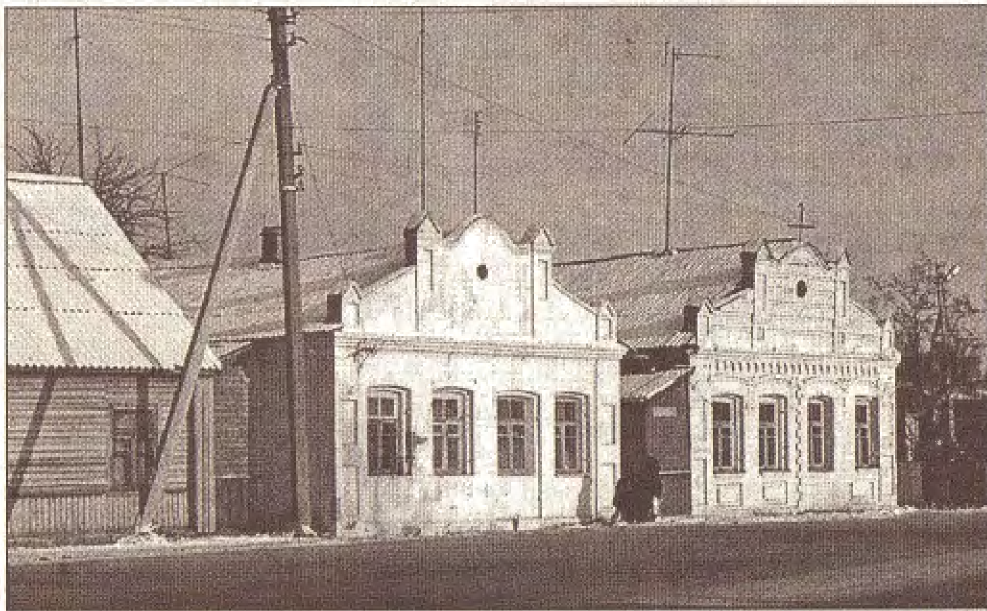
Сакрэты... ад газеты

Ад рэдакцыі. Мы хацелі ўдакладніць некаторыя факты з жыцця дырэктара, але ён адмовіўся размаўляць па тэлефоне. Нават элементарныя пытанні: хто прапанаваў яму пасаду дырэктара, чаму ён вырашыў пераехаць са Смаргоні ў Мінск – па яго словах, аказаліся для яго складанымі.

■ ЭКАЛОГІЯ

Краявіды Маладзечна

Маладзечна. Найбольш старажытным краявідам, што захаваўся ў горадзе, з'яўляецца храмавы комплекс маладзечанскай царквы. У мінулым тут, на Старым Месце, быў цэнтр перакрыжавання гандлёвыіх шляхоў. Адсюль і пачалося развіццё Маладзечна як мястэчка, а потым і гарадскога паселішча. Але першыя гарадскія краявіды ўзніклі не тут.

Фота Аляксандра МАНЦЭВІЧА.

Маладзечна, вуліца Віленская. Гэтыя два дамы служаць узорам самага старажытнага тыпу забудовы ў горадзе.

Дзесьці 10–12 тысяч год таму на тэрыторыі Маладзечна, як і па ўсёй Беларусі, былі балаты і лясы. Сёння цяжка выявіць іх суадносіны ў межах гарадскога асяроддзя, але для Беларусі на 90% лесапакрытай плошчы прыпадала 10% балатоў. Сярод балатоў поймы Ушы і ўзнік Маладзечанскі замак. Гэта быў першы прыродна-антрапагенны комплекс ці гарадскі краявід. Кампанент прыроднага асяроддзя тут быў зменены нязначна: часткова асушаныя глебы, з'явіліся пабудовы самога замка, абнесеныя трохметровым валам і акружаныя абвадным глыбокім ровам з вадою. За ім размяшчаліся менш значны вал з валунамі ў аснове і сістэма драўляных умацаванняў. Усё гэта ўпіралася ў навакольныя балаты, якія функцыянальна ўваходзілі ў краявід замка, утвараючы яго прыродныя ўмацаванні. Пасля таго, як замак быў разбураны падчас руска-французскай вайны 1812 года, краявіды Ушы пачалі нагадваць сучасныя, але канчаткова свой лугава-паркавы воблік набылі ў сувязі з меліярацыяй рэчышча ў 50-я гады XX стагоддзя.

Найбольш старажытным тыпам забудовы Маладзечна з'яўляецца прыватная малапавярховая забудова з садамі і агароджамі. Нават сёння пад імі знаходзіцца больш за 30% гарадской тэрыторыі. Па ўзроўні змянення прыроднага кампаненту яны аказвалі вялікі ўплыў на прыродныя краявіды азёрна-балотнай нізіны праз асушэнне глебаў і частковую змену воднага рэжыму. Гістарычна гэтыя краявіды фарміраваліся ў межах паўночнай часткі горада: ля царквы і станцыі. Прыкладам такой забудовы могуць служыць два дамы па вуліцы Віленскай – прыклад архітэктуры Маладзечна канца XIX – пачатку XX стагоддзя.

Развіццё чыгуначнага транспарту напрыканцы XIX стагоддзя прывяло да ўзнікнення ў горадзе новага тыпу краявідаў – транспартна-магістральнага. Сёння ён прадстаўлены ў дзвюх формах: насып з рэйкамі самой чыгункі, што рассякае горад на часткі, і комплекс чыгуначнага вакзала, дзе лінейныя формы краявіду набылі значнае прасторавае размеркаванне.

Самая шчыльная забудова ў горадзе прымеркаваная да былых залесеных абшараў узгоркава-марэннай раўніны ў паўднёвай частцы горада. Найбольшыя змены прыроднага кампаненту тут звязаныя з прыдатнымі для будаўніцтва ўмовамі і наяўнасцю магутных тэхнічных сродкаў, бо асваенне гэтых тэрыторый праходзіла ўжо ў 50–60 гады XX стагоддзя.

Літаральна на нашых вачах знікаюць з паверхні зямлі ў межах горада рэшткі далін ручаёў, якія калісьці сілкавалі сваімі водамі раку Уша. Падобнае можна было назіраць у верасні на ўскраіне будаўнічай пляцоўкі Дома культуры. А многія з ручаёў, што захаваліся, фактычна ператвораныя ў каналізацыю адкрытага тыпу і ўяўляюць сабой зону экалагічнага бедства.

Найбольш блізкімі да прыродных з'яўляюцца краявіды гарадскога парку Перамогі і іншыя скверы і зялёныя насаджэнні ў межах горада. Яны маюць нават сваю фауну. Галоўным чынам, гэта птушкі, што тут гняздуюць і для якіх ва ўмовах лесапарку ўтвараюцца прыдатныя ўмовы. Але навокал тут асяроддзе цалкам штучнае, сфарміраванае пад уплывам чалавека.

Усе краявіды горада звязаныя паміж сабой складанымі сувязямі. І чым большая разнастайнасць краявідаў у межах горада, тым больш гэтых сувязяў і тым лепшыя і больш камфортныя ў ім умовы для пражывання чалавека. А лесапаркавыя і лугава-паркавыя краявіды Маладзечна служаць не толькі для адпачынку чалавека, але выконваюць і вялікую экалагічную ролю. Ад іх залежыць камфортнасць нашага пражывання як з эстэтычнага, так і з пункту гледжання здароўя кожнага жыхара.

Вадзім ЗУБРЫЦКІ,
студэнт 5 курса геафака БДУ,
сапраўдны член
Беларускага геаграфічнага таварыства.

Фота Ігара МАРОЗА.

Вілейка, 9 снежня. У акцыі «Хочам ведаць праўду» удзельнічала звыш за 30 чалавек.

Пікет у Вілейцы

ВІЛЕЙКА. 9 снежня у многіх гарадах Беларусі прайшлі пікеты – "ланцугі неабыякавых", дзе грамадзяне трымалі ў руках партрэты зніклых у апошнія часы вядомых людзей. Такая акцыя была праведзеная і ў Вілейцы ў гарадскім парку паблізу рэчавага рынку.

У акцыі прынялі ўдзел 32 чалавекі. Па сведчанні ўдзельніка пікета віляйчаніна **Уладзіміра Малярчука**, міліцыянеры, якія іх чакалі, сфатаграфавалі ўсіх людзей з партрэтамі. А 12 гадзіне гараджане, што стаялі ў ланцужку, разышліся. Пасля правядзення пікета ў аддзеле ўнутраных спраў быў дапытаны адзін з удзельнікаў – настаўнік **Аляксей Сюдак**.

Сёння а 10-й гадзіне раніцы ў раённым судзе будзе разглядацца справа ўдзельнікаў няздзельнай акцыі Уладзіміра Малярчука і Аляксея Сюдака.

Аддзел інфармацыі "РГ".

У Смаргоні баяцца незалежных газет

11 снежня Гродзенскі абласны гаспадарчы суд адмовіў у іску да Смаргонскага райвыканкома заснавальніку «Новой газеты Сморгони» Рамуальду Улану. Райвыканком не даў яму згоды на размяшчэнне ў горадзе яшчэ дзвюх газет. У эфіры "Радыё Рацыя" 12 снежня прагучаў матэрыял гродзенскага карэспандэнта Міхала КАРНЕВІЧА аб гэтым.

Падставай для адмовы суду паслужыла тое, што рашэнне аб адмове прымалася асабіста старшынёй райвыканкома **Станіславам Юргелем**, а не на пасяджэнні райвыканкома, як гэта павінна быць згодна з заканадаўствам.

Смаргонскія ўлады з ліпеня 2001 года не даюць сп. Улану дазволу на размяшчэнне ў Смаргоні двух новых перыядычных выданняў – «Новой газеты Островца» і «Новой газеты Ошмян». На імя сп. Улана зарэгістраваная «Новая газета Сморгони», наклад якой сёння тройчы перавышае наклад афіцыйнай раённай газеты. Меркавалася, што часова новыя выданні будуць рабіцца на базе «Новой газеты Сморгони» з удзелам ашмянскіх ды астравецкіх журналістаў.

Аднак у прыватных гутарках са сп. Уланам мясцовыя чыноўнікі зазначылі, што і з існуючай газетай яны маюць шмат клопату. А таму мець яшчэ адзін галаўны боль з новымі яны не хочуць. Толькі пасля неаднаразовых зваротаў выдаўцу была ўручаная афіцыйная папера за подпісам старшыні Смаргонскага райвыканкома Станіслава Юргеля, дзе размяшчэнне ў горадзе новых выданняў кваліфікуецца як немэтазгоднае.

Сп. Улану рэкамэндавана звярнуцца ў тыя райвыканкомы, на тэрыторыі якіх мяркуецца распаўсюджваць выданні. Аднак кіраўніцтва Ашмяншчыны і Астравеччыны таксама адмовіла сп. Улану. Аргументацыя тая самая: немэтазгодна. Маўляў, мясцовае насельніцтва атрымлівае дастаткова інфармацыі з афіцыйных газетаў.

Скарга сп. Улана ў аблвыканком не дала станоўчага выніку. Урэшце, выдавец звярнуўся са скаргай на Смаргонскі райвыканком у абласны гаспадарчы суд. У судзе высветлілася, што адмовіць выдаўцу можна было толькі на падставе рашэння райвыканкома. Усцешыла сп. Улана толькі тое, што судовыя выдаткі яму будуць кампенсаваныя Смаргонскім райвыканкомам рашэння якога яму цяпер давядзецца чакаць.

Мядзведжая «акадэмія»

Назва "Смаргонь" у многіх нашых землякоў раней асацыіравалася са славай сярэдневяковай радзівілаўскай мядзведжай акадэміі. Больш падрабязныя звесткі пра яе і пра мастацтва дрэсіроўкі мядзведзяў я адшукала ў працы польскага даследчыка Р. Керсноўскага. Яна называецца "Мядзведзі і людзі ў старадаўнія і новыя часы". Прапаную пазнаёміцца з некаторымі яе старонкамі.

Разнастайныя ўменні мядзведзяў, якія прыносілі прыбытак іх уладальнікам або весялілі шырокія колы гледачоў, патрабавалі адпаведнага муштравання гэтых жывёл спецыялістамі ў сем'ях або ў спецыяльных цэнтрах. Трэба думаць, што такія цэнтры існавалі і ў старажытнасці, і ў сярэднія стагоддзі, але канкрэтныя звесткі пра мядзведжыя школы адносяцца толькі да новага часу.

Асноўным прадметам дрэсіроўкі мядзведзяў з'яўляўся танец, які іншы раз лічыўся прыроджаный здольнасцю.

Наогул, танец дрэсіраваных мядзведзяў цэніцца невысока, служачы, як у прымаўцы, узорам нязграбнасці. Але сустракаецца і захапленне спрытнасцю гэтых звяроў.

Заснаванне акадэміі звязваюць з асобай **Караля Радзівіла Пане Каханку**, які нібы асадзіў тут цыганаў і даручыў ім арганізаваць школу дрэсіроўкі мядзведзяў. Аднак у сапраўднасці гэтая школа існавала раней, а ў часы Караля Радзівіла толькі была перабудаваная і пашыраная.

У рэарганізаванай акадэміі былі ўзведзеныя спецыяльныя пабудовы і манежы для навучання, хаця падобныя прыстасаванні існавалі і раней. Аднак найбольш дакладныя звесткі пра іх паходзяць толькі з пачатку XIX стагоддзя. У снежні 1812 года ў Смаргонях у час адступлення з-пад Масквы начаваў афіцэр польскіх войскаў **Генрых Брандт**, які ў сваіх мемуарах прысвяціў гэтай акадэміі некалькі абзацаў. "У прасторным пакоі, – піша ён, – робяць загарадку ў форме круга са сценамі дастаткова высокімі, каб мядзведзь не мог праз іх пералезці, і тоўстымі, каб не здолеў іх разбурыць. Падлога зробленая такім чынам, што яе можна награваць. Тады туды ўводзяць маладога мядзведзя ў драўляных сандалях на задніх лапах, і, натуральна, распаленая падлога пячэ яму падэшвы пярэдніх лап. Мядзведзь падымае пярэднія лапы ўверх і спрабуе абаперціся імі аб сцяну, але яго адганяюць біццём. І робяць гэта да той пары, пакуль жывёла не навучыцца стаяць прама на дзвюх лапах, хадзіць і выконваць па загадзе іншыя штукі. У некаторыя моманты мядзведзь губляе цярпенне і прадпрымае шалёную атаку на "кафедру" настаўніка, але яго сустракаюць там кіем і прымушаюць адумацца. Як толькі мядзведзь навучыцца стаяць і хадзіць, яму заводзяць у нос кольца, як падрыхтоўку да вышэйшага курсу, гэта значыць, да навукі танца пад гукі бубна і пішчалкі, а пасля заканчэння адукацыі звер адпраўляецца ў падарожжа па Еўропе ў суправаджэнні аднаго з настаўнікаў".

У перыяд росквіту школы ў Смаргонях дрэсіравалі адначасова больш за 10 мядзведзяў, а таксама пэўную колькасць малпаў. Іх купляў і прысылаў князь, мядзведзяў пастаўлялі бліжнія лясы. Яны паходзілі з недалёкай Жупранскай пушчы і, несумненна, з іншых радзівілаўскіх пушчаў, асабліва, Налібоцкай. На навучанне прымалі маладых мядзведзікаў, толькі самцоў. Паводле традыцыі, занатаванай у 1866 годзе на падставе выказванняў даўніх сведкаў, навучанне ў Смаргонях цягнулася шэсць год, але тут, несумненна, маюцца на ўвазе трэніроўкі, якія праводзіліся пасля вяртання мядзведнікаў на зімовую лёжку. Яны сыходзіліся, самае позняе, на дзень Усіх Святых, і тады мядзведзям у іх памяшканнях ладзіліся лежбішчы з лісцяў і яловых лапак, у якіх яны заставаліся да сярэдзіны лютага. Відаць, у школе не дазваляўся больш працяглы сон. Разам з асеннім вяртаннем, у Смаргоні наступала таксама выплата мядзведнікам іх заработку, а дакладней кажучы, збіранне з іх устаноўленых "баронам" выплат на ўтрыманне акадэміі або адшкадавання за страту мядзведзя ці малпы. Такім чынам, гэтая ўстанова была самастойная з фінансавага боку.

Апрача ўласных выканаўцаў, на навучанне прымаліся мядзведзі ад пабочных асоб, ва ўсякім выпадку, пасля таго, як Смаргоні выйшлі з рук Радзівілаў. **Яўстафій Тышкевіч** сцвярджае, што "той, хто аддаваў туды мядзведзя на навучанне, звычайна дамаўляўся аб стале, памяшканні і гувернёры для яго", і гэтак жа зрабіў у час таго наведвання Смаргоняў бацька аўтара, які хацеў адукаваць мядзведзіка, злоўленага ў яго землях у Лагойскай пушчы.

Акадэмія не праіснавала пазней за паўстанне 1831 года і канфіскацыю смаргонскіх земляў рускімі. Затое куды больш трывалая была слава гэтай акадэміі, якая працягвала расці яшчэ і ў наступныя дзесяцігоддзі.

Нямецкая энцыклапедыя, выдадзеная ў 1840 годзе, называе Смаргоні галоўным цэнтрам дрэсіроўкі мядзведзяў. Іншыя аўтары паведамляюць, што ў Смаргоні мядзведзяў навучалі пантаміме, у тым ліку, такім нумарам, калі адзін аднаго вазіў у дзіцячым вазку, а ў іншым выпадку мядзведзі танцавалі адзін з адным, як закаханая пара, і што перад допускам на продаж або вандроўку па свеце адпаведная камісія спецыялістаў праводзіла для іх суровы экзамен. Але сустракаліся і звесткі цалкам памылковыя, якія тычыліся асабліва пачатку існавання акадэміі, а таксама меркаванні непрыязныя, якія расцэньвалі задуму яе стварэння як "спекуляцыю, годную адных толькі італьянцаў і немцаў".

З цягам часу традыцыя акадэміі пачала ператварацца ў легенду. У другой палове XIX стагоддзя ўжо расказвалі, што адзін з аддадзеных у Смаргоні мядзведзяў быў так прывязаны да сваёй школы, што сам вярнуўся ў яе з адлегласці васьмі гадзін ходу, "каб скончыць сваё навучанне вышэйшаму мастацтву танца". Расказвалі пра трагічныя сустрэчы на паляванні, калі смаргонскі выхаванец прыязна бег да паляўнічага.

Існавала і другая плынь, менш добразычлівая да выхаванцаў смаргонскай школы. Ужо ў XVIII стагоддзі з'яўляюцца жарты і прымаўкі, якія служылі для адмоўнай характарыстыкі асобных людзей, якіх параўноўвалі з выхаванцамі акадэміі. Тады менавіта прыжыўся выраз "смаргонскі гусь", што азначала "адукаваны ў смаргонскай акадэміі, безнадзейны дурань", як гэта тлумачыць каля 1780 года **Юзаф Асалінскі**. "Гэты ліцвін, напэўна, вучыўся ў Смаргонскай акадэміі", – іранічна піша адзін з аўтараў у часопісе "Польскі тэатр". Выраз "смаргонскі акадэмік" праіснаваў значна даўжэй.

Апрача Смаргоняў і Семежава, на Літве існавалі і іншыя, менш вядомыя школы дрэсіроўкі мядзведзяў.

Падрыхтавала
Таццяна КЛЯШЧОНАК.

■ ШАХМАТЫ

Віктар Акотчык: перамагаць – маё крэда

У мінулую пятніцу Віктар Акотчык перамог на першым рэгіянальным турніры па шахматах. Але мой суразмоўца цікавы яшчэ тым, што дамагаўся поспехаў у некалькіх відах спорту. А ўчора ён паехаў у Смалявічы выступаць за зборную горада на абласной алімпіядзе па шахматах.

В. Акотчык успамінае пра свае шахматныя заняткі:

– Пачалося з таго, што бацька навучыў мяне гуляць у шахматы, калі мне было 6 год. Праз пару заняткаў я першы раз перайграў яго. Потым гулялі з пераменным поспехам. Цяпер з бацькам не гуляю – нецікава. А сур'ёзна пачаў займацца шахматамі ў 1995 годзе. За паўгода выканаў нарматыў першага разраду. Найбольш яркія поспехі – гэта першае месца на чэмпіянаце горада ў 1999 годзе і другое месца сёлета. Таксама сёлета заняў трэцяе месца ў асабістым першынстве вобласці. Чэмпіёнам вобласці ў камандзе быў тры гады таму. Шахматы прыцягваюць мяне сваёй прыгажосцю. Там столькі розных сімпатычных варыянтаў, камбінацый, нават такіх, якія ў практыцы шахмат яшчэ не сустракаліся. Да таго ж, тут я магу праявіць сябе, паказаць свой характар. Ды і перамагаць падабаецца. Гуляць і не перамагаць – гэта не для мяне. Я стараюся ставіць для сябе максімальныя задачы. Перамагаць – гэта маё крэда. Хаця часам карысна і прайграць.

– Умееш прайграваць?

– Так.

– Ты трывала замацаваўся ў Маладзечне, як шахматыст №2.

– Не згаджуся. У шахматах, ды і ў жыцці я аўтарытэтаў не прызнаю. А тое, што Віталь Качаткоў выйграў у мяне больш разоў, чым я, яшчэ ні пра што не гаворыць. Перамагаць можна кожнага, трэба толькі сабрацца. Я ўспамінаю чэмпіянат горада па хуткіх шахматах два гады таму. Тады мы згулялі ўнічыю, але Віталь страціў яшчэ ачко, а я здолеў перамагчы ўсіх і стаць чэмпіёнам.

– Са спортам ты звязаны з дзяцінства.

– Кожны дзень гулялі летам у футбол, зімой – у хакей. Калі адвучыўся у тэхнікуме, зразумеў, што спецыяльнасць аператар станкоў з лічбавым праграмным кіраваннем не для мяне, і вырашыў быць бліжэй да спорту. Асабліва пасля таго, як у 1996 і 1998 гадах пабываў у "Артэку" інструктарам па фізвыхаванні. Гэта былі мае лепшыя гады. У дзяцінстве і юнацтве займаўся ў валейбольнай секцыі. У падлеткавым узросце марыў стаць спартсменам. Калі б жыў у буйным горадзе, то, магчыма, стаў бы хакеістам. У Маладзечне хакейнай школы няма.

– Прафесія настаўніка цяпер не самая прэстыжная.

– Зразумела. Але дастойныя зарплаты – гэта праблема не толькі мая, але і ўсёй краіны. На гэтай рабоце на кватэру зарабіць нерэальна. А пакуль не жанаты, вялікія грошы мне і не патрэбныя. Толькі каб хапала на ежу і адзенне. Калі б плацілі болей у разы, то, за застаўся бы на ўсё жыццё. Лічу, што наша работа аплачваецца не належным чынам. Бо прафесія настаўніка, на мой погляд, адна з самых важных.

– Ці скора збіраешся жаніцца?

– Не. Няма кандыдатуры.

– Якой бачыш сваю нявесту?

– Яна павінна быць прыгожай. Хацелася б, каб яна мяне разумела, суперажывала, кахала. Астатняе неістотна.

– Які твой любімы від спорта?

– Футбол. Але на матчы "Маладзечна" не хаджу. Не той узровень. Гуляюць прыкладна так, як на чэмпіянаце горада. Дарэчы, у 1999 годзе я стаў трэцім бамбардзірам, забіў 15 галоў.

– Хто з футбалістаў табе падабаецца?

– Нападаючыя. Такія, як **Рапалда ці Шаўчэнка.** Бо сэнс футбола – гэта гол. Але некаторыя не разумеюць і водзяць мяч у цэнтры поля. А калі падыдуць да варот, то не ведаюць, што з ім рабіць.

– А як наконт здаровага ладу жыцця. Сам спартыўны рэжым захоўваеш?

– Не куру. Выпіваю рэдка.

– Якія любімыя напіткі?

– Піва. Пасля "Артэка" палюбіў чырвоныя вінаградныя віны.

– Што скажаш пра армейскую службу?

– Што большай тупасці я яшчэ ніколі не бачыў. Там усе размаўляюць на мацёрнай мове. Праз 10 брудных слоў – адно нармальнае. Афіцэры яшчэ горшыя. Калі нармальны чалавек туды прыйдзе, яму даводзіцца перастройвацца.

– І ты перастройваўся?

– І я. Мы паміж сабой не раз дамаўляліся гаварыць нармальна. Не атрымлівалася. Адзін хлопец толькі не лаяўся. Ён надта верыў у Бога. Над ім смяяліся, яго білі. Але потым абараняялі. У яго не было ворагаў. Я тады зразумеў, што дабрыня заўсёды перамагае.

– Ты сябе лічыш добрым чалавекам?

– Так. Гэта не мая думка, так гавораць мае навучэнцы. Хаця калі-нікалі трэба быць злосным, а то некаторыя, калі настаўнік увесь час добры, могуць паспрабаваць узлезці яму на шыю.

– Армія табе шмат дала?

– Была б мая воля, туды не пайшоў бы. Толькі што навучыўся тынкаваць, фарбаваць, рабіць сантэхнічныя, сталярныя, цяслярныя і іншыя работы.

– Давай пагаворым на іншую тэму. Цікавішся палітыкай?

– Нудота там. Мы бачым толькі верхнюю частку айсберга – тое, што нам паказваюць па тэлебачанні. На самой справе мы не ведаем, што там робіцца.

– За каго галасаваў на мінулых прэзідэнцкіх выбарах?

– Я на выбары не пайшоў. Не бачыў нармальный кандыдатуры. У той дзень паехаў у лес за грыбамі.

– Ну і што табе гэта дало?

– Анічога.

– Адчуваеш, што жывеш у самастойнай краіне?

– Калі б мне гэтая самастойная краіна плаціла нармальныя грошы, то, магчыма, нешта адчуваў бы. А так у мяне ўсе пачуцці атрафіраваліся.

– Ты ж у арміі служыў, радзіму абараняў.

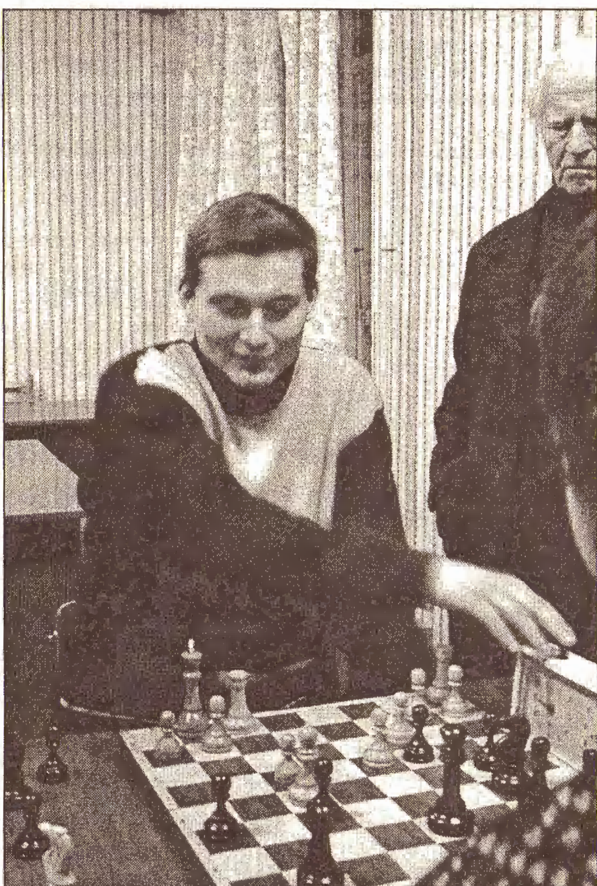
– Нікога я не абараняў. Генералам лазні рыхтаваў, і ўсё.

– Хутка Новы год. Падарункі ўжо выбраў?

– Не, але ў бліжэйшы час буду нешта шукаць для сваіх родных і сяброў.

Юрый КАРПІЦКІ.

Даведка «РГ»

Віктар Акотчык. Нарадзіўся 12 мая 1976 года ў Маладзечне. Базавую адукацыю атрымаў у 1991 годзе, скончыў СШ №8. У 1995 годзе скончыў палітэхнікум, у 1999 – Акадэмію фізічнага выхавання і спорту. З 1999 года з перарывам у год, калі служыў у арміі, працуе ў палітэхнікуме настаўнікам фізічнага выхавання.

■ ШАХМАТЫ

Прызы – ад «Рэгіянальнай газеты»

МАЛАДЗЕЧНА. 7 снежня прайшоў заключны этап першага рэгіянальнага гадавога турніру пад эгідай нашай газеты. Першую пятніцу кожнага месяца ў шахматным клубе "Папараць" удзельнікі па швейцарскай сістэме вызначалі пераможцаў. Акрамя заахвочванняў, па выніках кожнага турніру удзельнікам налічваліся ачкі ў агульны залік.

Тройка лідэраў там вызначылася загадзя: гэта **Віктар Акотчык, Алег Дылеўскі** і **Міхаіл Дыдзік.** Першы атрымаў "гран-пры" – скрыню піва, а другі – упакоўку мінеральнай вады. 10 лепшых у агульным заліку атрымалі квартальныя падпіскі на нашу газету.

У апошнім этапе турніру сенсацыі не адбылося – перамог Віктар Акотчык. Ён у шасці турах страціў паўачка, бо згуляў унічыю з Міхаілам Дыдзікам. Другім быў **Андрэй Чаеўскі** – 5 ачкоў. Пасля заканчэння кожны ўдзельнік атрымаў падарунак.

Усе выказаліся за правядзенне ў будучым годзе наступнага турніру. Але, магчыма, будуць некаторыя змены. У час перапынку будуць абмяркоўвацца два пытанні: правядзенне турніраў, бо збірацца па пятніцах для некаторых не надта зручна; і другое – каб падрыхтаваць удзельнікаў больш моцных, у залежнасці ад розніцы ў рэйтынгах. Магчыма, будзе давацца на партыю менш часу. Цяпер усе мелі па 10 хвілін.

Юрый КАРПІЦКІ.

Фота Юрыя КАРПІЦКАГА.

Яўгену Чаеўскаму (злева) ёсць пра што задумацца. На апошнім этапе рэгіянальнага турніру ён прайграў свайму сыну Андрэю і саступіў яму чацвертае месца ў агульным заліку.

Табло

■ **ФУТБОЛ**

Статыстыка ФК «Смаргоні»

У чэмпіянаце згуляна 33 матчы, забіта 60 галоў; над непрыехаўшым "Рудзенскам" залічана тэхнічная перамога 3:0.

Матчы: Селіванаў, Шпакоўскі – па 33; Дзігілевіч – 32; Шаблінскі – 31; Іваноў – 30; Чарнуха – 29; Дукса, Курак – па 27; Відук, Шпілеўскі – па 26; Шэлест – 26 (-11); Шагойка – 25; Якубіцкі – 23; Максіменка – 21; Карабінскі – 20; Кошаль – 16; Паркулевіч – 14; Каўрыга, Пагоцкі – па 13; Кліменка – 8 (-5); Русаковіч, Фамін – па 5; Шыманоўскі – 2; Кадол – 1.

Галы: Шпакоўскі – 10; Шаблінскі – 7; Каўрыга, Кошаль – па 6; Відук, Дзігілевіч, Селіванаў – па 5; Чарнуха – 4; Пагоцкі, Шпілеўскі – па 3; Дукса, Іваноў – па 2; Карабінскі, Шагойка – па 1.

Кубак. 2 матчы, 0 галоў.

Матчы: Селіванаў, Шпакоўскі, Шаблінскі, Іваноў, Дукса, Курак, Шпілеўскі, Шагойка, Кошаль, Пагоцкі – па 2; Шэлест – 2 (-3); Дзігілевіч, Чарнуха, Відук, Якубіцкі, Карабінскі, Паркулевіч – па 1.

Аматарам статыстыкі

08.11 Смаргонь – Дынама-2 (Мінск) 2:0 (1:0)

Галы: Шпакоўскі (3), Відук (79)

Склад: Шэлест, Іваноў, Чарнуха, Курак, Пагоцкі, Максіменка (Відук, 56), Дукса, Селіванаў, Дзігілевіч (Кошаль, 33), Шагойка (Карабінскі, 80), Шпакоўскі (Фамін, 24; Шаблінскі, 66)

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ **МІНІ-ФУТБОЛ**

СМАРГОНЬ. 14–16 снежня пройдзе традыцыйны чэмпіянат вобласці па міні-футболе. Удзел возьмуць 8 каманд: з Гродна, Шчучына, Воранава, Навагрудка і Смаргоні.

У студзені пераможца будзе змагацца за кубак вобласці ў Слоніме альбо Лідзе.

Вольга ПІЛІПЕНКА.

■ **АРМРЭСТЛІНГ**

МЯДЗЕЛ. Мядзельчанін Валянцін Бабровіч, студэнт 2 курса БДЭУ, вярнуўся з чэмпіяната свету па армрэстлінгу, які праходзіў у Польшчы.

З беларускай каманды ён выступіў найбольш удала. Сярод юніёраў вагой да 58 кг заваяваў два медалі: сярэбраны (на левай руцэ) і бронзавы (на правай).

Алесь ВЫСОЦКІ.

■ **КОНКУРСЫ**

У канверце, падпісаным ад імя маладзечанца **Вадзіма Сярпейкі**, была максімальная колькасць (5) правільных адказаў на пытанні чацвертага этапа. Такім чынам, без асаблівых складанасцяў у нас вызначаны пераможца як заключнага этапа, так і ўсяго конкурсу ў цэлым, дзе Сярпейка набраў 19 (6+5+3+5) балаў. Віншуем!

Складанасці ж узніклі па ходзе апошняга этапа. З 22-га (тэрмін атрымання адказаў) на 20-га лістапада быў перанесены матч Кубка УЕФА паміж "Хапаэлем" і "Лакаматывам". Прыемна зазначыць, што з дзесяці ўдзельнікаў этапа васьмёра паступілі згодна з прынцыпамі фэрр-плэй і даслалі адказы, не ведаючы перыпетый гэтага матча. Астатнім двум удзельнікам прынятае рашэнне не залічваць два правільныя адказы на пытанні па міжнароднаму футболе.

Чатыры правільныя адказы на чацвертым этапе далі **Аляксандр Вярбіцкі, Мікалай Кіндра, Іна Крук** і **Анатоль Шпілеўскі.**

Увогуле у конкурсе 18 балаў мае Шпілеўскі (5+4+4+4). 17 у Вярбіцкага (5+4+4+4) і Кіндры (6+4+3+4). Усяго ўзялі ўдзел 29 чалавек. Спадзяемся, ім было цікава.

Правільныя адказы на пытанні чацвёртага этапа:

1. А – перамога "Хапаэля". 2. Г – удзел не прыме. 3. А – Ноль. 4. Г – Ільшат Файзулін. 5. В – 20. 6. Б – Канапельні.

Сяргей ГАЙКОВІЧ.

■ **КОНКУРСЫ**

Чацверты турнір

Сёння стартуе чацверты рэгіянальны чэмпіянат па футболпрагнозе.

Нагадаем, што футболпрагноз (ФП) – гэта гульня па перапісцы, заснаваная на прагназаванні футбольных матчаў. Мы будзем адгадваць вынікі матчаў чэмпіянатаў краін "вялікай пяцёркі". У ФП перамагае той, хто адгадаў больш зыходаў, чым сапернік. Падман выключаны, бо ўсе прагнозы публікуюцца да пачатку рэальных матчаў.

Першы чэмпіянат па футболпрагнозе прайшоў летам 1999 года. Удзельнічала 36 каманд, перамог **Сяргей Тумакоў** (Метраштон). У другім было 44 каманды, выйграў **Яўген Дзюндзін** (Спартак-Д). Трэці турнір прайшоў у пачатку гэтага года. На старт выйшла 64 каманды. Перамог **Сяргей Чурылін** (Унтэрхахінг).

Для таго, каб трапіць у лік удзельнікаў чацвертага чэмпіянату па ФП, дастаткова запоўніць купон удзелу і выслаць яго на адрас рэдакцыі "РГ". Колькасць каманд неабмежаваная, але на адзін купон можна заявіць толькі адну каманду.

Купон удзелу мы змесцім у наступных нумарах «РГ».

Юрый КАРПІЦКІ.

■ **РУКАПАШНЫ БОЙ**

МАЛАДЗЕЧНА. 9 снежня ў спартзале СШ №11 адбылося адкрытае першынство Маладзечанскага раёна па рукапашным баі і традыцыйным каратэ.

Ва ўзроставай групе 1993 года нараджэння сярод сваіх равеснікаў пераможцам стаў Павел Манетаў, у групе 1992 г. н. – Андрэй Жыхар, у групе 1991 г. н. – Максім Вяль, у групе 1990 г. н. – Павел Судараў, у групе 1989 г. н. – Дзмітрый Траска, у групе 1988 г. н. – Ігар Клуйша, у групе 1987–86 г. н. – Анатоль Глінскі, у групе 1985 г. н. – Арцём Філанюк.

Сярод трэнераў вызначыліся Анатоль Казлоў, які падрыхтаваў 9 прызёраў, Сяргей Харытон – 7, Сяргей Хадасевіч – 4, Іван Шукеловіч – 2, Вячаслаў Хадасевіч – 1.

Першае агульнакамандное месца заняла каманда ваенна-патрыятычнага клуба "Юны дэсантнік".

Святлана КРЫЎКІНА.

ВІНШАВАНКІ

Арцёма Боўтуця віншуем з 8-годдзем! Здароўя, поспехаў у вучобе, верных сяброў. *Тата, мама, сястрычка.*

Дарагая **Віка Бурава**! Віншуем з днём нараджэння! Жадаем шчасця, здароўя і добрых сяброў. *Тата, мама і брацік.*

Мілая мая хросная мама **Аксана Раманаўна**! Віншую з днём нараджэння! Жадаю усяго толькі добрага ў жыцці. *Дачка Віка.*

Віншуем з днём нараджэння **Аксану Раманаўну Марчук**! Жадаем шчасця, кахання, здароўя. *Сям'я Буравых.*

Віншуем дарагога сыночка **Дзіму Апяцёнка** з днём нараджэння! Жадаем здароўя, шчасця, радасці, поспехаў у вучобе. *Мама, тата, Іра.*

Віншуем з днём нараджэння дарагую **Наталлю Баркоўскую**! Усяго табе самага найлепшага. Мы цябе вельмі любім! *Сям'я Радзевічаў.*

ЗНАЁМСТВЫ

Дзяўчына-пчалавод пазнаёміцца з высокім хлопцам пасля 26 год, які вядзе здаровы лад жыцця. 222310, Маладзечна-6, п/п МС 0039839.

Сімпатычная і практычная, непрадказальная і рамантычная чакае вашыя пісьмы. Мне 34 гады. 222310, Маладзечна-4, п/п III-ВН №549273.

Мужчына, 51/170/70, беларус, жыллём забяспечаны, шукае жонку. Маладзечна-6, п/п МС 0367626.

Інвалід II гр, 32 гады, пазнаёміцца з дзяўчынай свайго ўзросту для стварэння сям'і. Маладзечна-7, п/п МС 0487030.

Жанчына прыемнай знешнасці, 49/160/70, пазнаёміцца з мужчынам для сур'ёзных адносін. 222310, Маладзечна-6, п/п МС0171772.

Адзінокая жанчына 55 год пазнаёміцца з мужчынам разумнага ўзросту. Маладзечна-4, п/п МС0230175.

Мужчына 46/175/80, в/а, пазнаёміцца з жанчынай для сустрэч і сур'ёзных адносін. 222310, Маладзечна-7, п/п МС0191340.

Спартыўны малады чалавек пазнаёміцца з жанчынай да 27 год для сур'ёзных адносін. Пра сябе: 24/176/68, без жыллёвых праблем, са шк/зв. Маладзечна-7, п/п МС0629214.

Невысокая стройная жанчына (31 год, з в/а, без шк/зв.) шукае дастойнага спадарожніка жыцця. Маладзечна, галоўпаштамт, п/п МС0612629.

■ КОНКУРС

Шашкі

Пазіцыя, прапанаваная для самастойнага рашэння ў папярэднім шашачным выпуску, выклікала ў чытачоў вялікую цікавасць. Некаторыя з іх даказвалі, што яна не рашаецца. Нават дасведчаныя гульцы, праўда, з "ліста", не расстаўляючы шашак, не маглі адразу знайсці развязку камбінацыі. Рашэнне яе пры такой колькасці матэрыялу не вельмі складанае, але нечаканае і арыгінальнае. Да мэты вядзе 1. fg5 f:h4 2. ed2!! Парадаксальны, на першы погляд, ход! Цяпер чорныя пойдуць на c1, і тады белыя простыя акажуцца безабароннымі пад прастрэльным ударам дзвюх чорных дамак. Тут і нічыю не зробіш.

Але тым эфектней выглядае задума белых 2... bc1 3. f2–e3! h:d4 4. dc3 d:b2 5. fh6. Нягледзячы на тое, што ў чорных дзве дамкі і дзве простыя, яны капітулююць супраць адзінокай дамкі белых з даволі пікантным фіналам 5... cg5 6. h:ctx.

Аўтар камбінацыі – неаднаразовы і непераможны чэмпіён СССР **Васіль Сокаў**. Загінуў у 1944 годзе пры прарыве блакады Ленінграда.

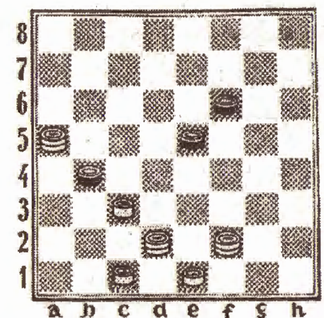
Выйгрыш з запіраннем шашак заўсёды лічыўся прэстыжным. Пазней такі прыём вылучаецца у самастойны від кампазіцыі – шашачную задачу, дзе ад белых патрабуецца выйгрыш з запіраннем указанай колькасці шашак вызначанай якасці.

Задача лічыцца мастацкім творам толькі ў выпадку, калі выконваюцца тры галоўныя і абавязковыя патрабаванні: варыянтнасць, эканамічнасць і адзінасць рашэння. Скласці шашачную задачу – справа нялёгкая. Першая двухфінальная задача была складзеная ў 1891 годзе. Праз чатыры гады здольны **Аляксандр Шошын** ўпершыню прапанаваў трохфінальную. Ажыццяўленне чатырох фіналаў доўга нікому не ўдавалася. Толькі ў 1926 годзе гэта змог зрабіць таленавіты майстар **Аляксандр Кулічыхін**.

На гэтым пошукі далейшага павелічэння колькасці варыянтаў спыніліся, бо лічылася, што пяціварыянтная задача на 64-клетачнай дошцы з-за яе абмежаванасці немагчымая.

І вось у 1983 годзе з'явілася сапраўдная сенсацыя, дастойная кнігі рэкордаў Гінеса. Пасля 15 год пастаяннага карпатлівага пошуку і творчай працы яе стварыў мінскі аматар **Пётр Шулеў**. За гэты шэдэўр яму заслужана прысвоілі званні чэмпіёна СССР і майстра спорту. На вялікі жаль, яго хутка не стала. Цяжкая хвароба абарвала жыццё здольнага шашачнага кампазітара ў самым росквіце яго таленту. Думаецца, што падобную прыгажосць, створаную П. Шулевым, больш паўтарыць ужо немагчыма. Прывесці гэтую задачу, дзе простая чорных запіраецца ў розных варыянтах на палях a3, a5, h2, h4, h6 і рашэнні, часам, дасягаюць 18 ходаў, не ўяўляецца тут магчымым з-за груваскасці.

Для самастойнага рашэння прапануецца задача-мініяцюра з незвычайнымі фіналамі А. Шошына, надрукаваная ў часопісе "Шахматное обозрение" за 1902 год.

Белыя пачынаюць і запіраюць 2 простыя чорных. Творчых поспехаў вам, аматары шашак!

Анатоль РОГАЧ, Вілейка.

■ КОНКУРСЫ

Зарабі білеты ў кіно

Прывітанне, шаноўныя!

У мінулы раз прапанавалася адгадаць, навошта ўсіх візіцёраў да мангольскага хана прымушалі праходзіць паміж двума вогнішчамі.

Правільны адказ – каб яны ачысціліся ад варожых намераў, а іхнія падарункі ад усемагчымых закляццяў. Правільны адказ дала **Алена Квяткевіч**, якую і запрашаю ў рэдакцыю па білеты ў кіно.

НАСТУПНАЕ ПЫТАННЕ. Часам маракі сустракаюць каля берагоў Антарктыды чорныя айсбергі. Чаму яны чорнага колеру?

Тэлефануйце 69667 у Маладзечне (апошні тэрмін 19 снежня, 17-00) і прыходзьце па запрашальны білет для дзвюх асоб на прагляд фільма ў малдзечанскім кінатэатры "Радзіма").

Юрый КАРПІЦКІ.

Кінатэатр «Радзіма»

Снежань

Вялікая зала

14–16 **"Падзямелле драконаў"**, прэм'ера, ЗША, прыгоды 15-00
"Гладыятар", ЗША, 2 серыі 17-30, 20-20

17 **"Давай пажэнімся"**, "Беларусфільм" 13-00

17–23 **"Сёстры"**, Расія 15-00, 19-00
"Што хавае мінулае", ЗША-Канада, дэтэктыў на відэасістэме 17-00, 21-00

Для дзяцей

16 – **"Прыгоды Рокі і Булвінкля"** 13-00

■ ХАВАЙСЯ Ў БУЛЬБУ

Ты таксама гавары

Мой сябра – генеральны дырэктар фірмы. Вялізны тоўсты мужчына. Канец рабочага дня. Вадзіцель вязе яго дадому. Пасажыр п'е піва.

Вадзіцель бачыць, што ў шэфа добры настрой, вырашае падступіцца з вечным пытаннем пра павышэнне зарплаты:

– Міхаіл Барысавіч!

– Мгу!..

– А вось я з мужыкамі з таксапарка размаўляў...

– Мгу!..

– Дык вось яны гавораць, што па дзвесце тысяч атрымліваюць.

Паўза.

Глыток піва з бутэлькі.

– Ну і што? Ты таксама гавары!

Больш вадзіцель пытанняў не задаваў.

Як закалялася сталь

Расказаў знаёмы:

– Сяджу на скрыжаванні, мне пад стрэлку налева, раніца, усе вельмі спяшаюцца на работу. Наперадзе маячыць даішнік, худзенькі такі, маладзенькі, шапка целяпаецца. Адзенне на ім сшытае яўна для "нармальных" даішнікаў: тоўстых, з вялікімі рэпамі, больш звыклых для нас. Назіраю за ім, мне зялёны не скора. Відаць, што яго першы раз паставілі на пост, нясмелы ўвесь такі, сутуліцца, палку далі, навучылі, што гаварыць. Стаіць ён, пра сябе ролю вучыць, успамінае, як прадстаўляцца і нумары артыкулаў, палка пры кожнай ўнутранай фразе ўздрыгвае, сам сябе пераконвае, што ён правы, рыхтуецца "спыніць парушальніка", магчыма, першы раз у жыцці.

І вось загараецца зялёны, для тых, хто едзе прама. Мерседэс ірве з-пад сябе асфальт, і з рада "рад стрэлку" едзе прама. Даішнік робіць глыбокі ўдых, робіць крок насустрач і рашуча працягвае да машыны палку, патрабуючы спыніцца. Мерседэс абдае яго пырскамі і, відаць, не заўважыўшы (або не ідэнтыфікуючы такога маламерка са звыклымі даішнікамі), ірве далей. Даішнік сарамліва апускае галаву, косіць вокам на нас (ці не заўважыў хто), апускае палку і, быццам бы ён проста ёю памахваў, ціхенька адыходзіць на свой пост, апусціўшы вочы.

Сямён БОНДАР.

■ ЯК ЗВАРЫШ, ТАК І З'ЯСІ

Салата яечная на кружочках кілбасы

300 г кілбасы, 2–3 яйкі, звараныя крута, 1 лыжка надзертага хрэну, па 1 лыжцы смятаны, маянэзу, марынаваны перац або памідор, соль, перац.

Яйкі расціснуць відэльцам, перамяшаць з хрэнам, смятанай, дадаць соль, перац на смак. Атрымаецца густая маса. Тоўстую вараную кілбасу нарэзаць кружочкамі таўшчынёй 0,5 см. На кожны кружочак пакласці горкай яечную салату, упрыгожыць кавалачкам марынаванага перцу ці памідора.

«Горка» тварожная

1 пачак пясочнага пячэння, 500 г тварагу, 100 г цукру, 100 г смятаны, 50 г здробненых арэхаў, 50 г разынак, ванілін, вішнёвае варэнне.

Пячэнне пакрышыць, спырснуць малаком або смятанай для мяккасці. Тварог расцерці з цукрам, ванілінам, смятанай, перамяшаць з пячэннем, арэхамі, памытымі разынкамі, выкласці горкай на шкляное блюда, упрыгожыць вішнямі з варэння, паліць варэннем.

■ ІМЯНІНЫ

14 снежня
Праваслаўныя: Навума.
Каталіцкія: Альфрэда, Ізыдара, Яна.

15 снежня
Праваслаўныя: Авакума, Андрэя, Антона, Апанаса, Івана, Феафіла.
Каталіцкія: Марыі, Цэліны, Валяр'яна.

16 снежня
Праваслаўныя: Івана, Савы, Сафрона, Фёдара.
Каталіцкія: Аліцыі, Альбіны, Эўзебіюша.

17 снежня
Праваслаўныя: Варвары, Ульяны.
Каталіцкія: Алімпіі, Яна.

18 снежня
Праваслаўныя: Гурыя, Захара.
Каталіцкія: Багуслава.

19 снежня
Праваслаўныя: Мікалая.
Каталіцкія: Дарыуша, Урбана.

20 снежня
Праваслаўныя: Амбросія, Івана, Ніла, Паўла.
Каталіцкія: Багумілы, Дамініка, Тэафіла, Яўгена.

■ ДУМКІ ЎСЛЫХ

- Нельга пераадолець бездань за два скачкі.
- Вырашэннем усякай праблемы будзе новая праблема.
- Выхад з бязвыхаднага становішча там, дзе ты ў яго ўвайшоў.
- Калі ты добры, то будзь сабой, калі не – то кім-небудзь іншым.
- Ніколі не бывае так дрэнна, каб не магло стаць яшчэ горш.
- Калі нельга, але вельмі хочацца, то можна.
- Самага неабходнага ў дадзены момант заўсёды не знойдзеш.
- У жыцці магчымыя толькі дзве трагедыі: першая – не ажыццявіць сваю запаветную мару, другая – дабіцца, каб яна ажыццявілася.
- Пачуццё гумару – гэта тое, што прымушае смяяцца з чагосьці, што адбылося з некім іншым, але прывяло б вас у лютасць, калі б гэта адбылося з вамі.
- Лягчэй падавіць у сабе першае жаданне, чым задаволіць усе наступныя.
- Зорка – гэта чалавек, якога ведаюць многія з тых, каго ён, на шчасце, не ведае.
- Калі двое заўсёды згодныя адзін з адным, то адзін з іх лішні.
- Бясконцасць – гэта месца, дзе адбываецца тое, што не бывае.
- Чыноўнік – гэта паўправаднік, які валодае неабмежаванай праводнасцю зверху ўніз і высокім супраціўленнем у адваротным напрамку.
- Паэзія – гэта тое, што застаецца ад нас пасля таго, як забытыя словы.
- Любыя прапановы людзі разумеюць інакш, чым той, хто іх прапаноўвае.
- Хто не падаў, той не ўзнімаўся.
- Начальнік – гэта чалавек, які прыходзіць на работу своечасова ў той дзень, калі вы спазняецеся і спазняецца ў тыя дні, калі вы праходзіце своечасова.
- Нуль – гэта дзесятка пасля скарачэння штатаў.
- Стрэс – гэта не тое, што з вамі здарылася, а тое, як вы гэта ўспрымаеце.
- Калі вам здраджвае памяць, радуйцеся, што не жонка.
- Лепшы спосаб зразумець – дадумацца самому.
- Мемуары – гэта кніга пра жыццё, якое хацеў бы пражыць аўтар.

■ ПРОСТА АНЕКДОТ

Гаспадыня дома гаворыць гасцям, якія ніяк не могуць разыйсціся:

– Мне толькі патэлефанавалі і сказалі, што ў некага з вас дома пажар. Я толькі не разабрала, у каго.

– Ведаеце, доктар, той курс лячэння, што вы мне прызначылі летась, дапамог.

– Ну што я магу сказаць? Бывае...

Двое ўрачоў:

– Як у вас мой былы пацыент?

– На жаль, ён памер...

– Ага, будзе цяпер ведаць, як звяртацца да іншага ўрача!

ТРАНСПАРТ

ПРАДАМ

- **ГУМУ ЗІМОВУЮ MATADOR 185/65/R14. ЕЗДЗІЛА 1 СЕЗОН. Т. у Вілейцы 57565 (увечары).**
- Форд-Транзіт, 1993 г. в., грузавы, 2.5Д, 3400 у. а.; Мерседэс-608Д, 1981 г. в., дызель, 2300 у. а. Т. у Вілейцы 48212.
- Фіят-Дуката, 1992 г. в., 2.5ТД, высокі. Т. у Вілейцы 57245.
- Мерседэс-300D, універсал, па запчастках; прычэп-дачу, гандлёвы варыянт; ВАЗ-21011, 1979 г. в., шмат з/ч у нагрузку; ёмістасць пад паліва 3 тоны з падстаўкай. Т. у Вілейцы 55849, 56297.
- Таўрыю па запчастках. Новыя: крылы, фара, рашотка. Б/у: капот, лаб/шкло. Маладзечна, вул. Я. Коласа, д.23 (Лясныя, пасля 14⁰⁰).
- А/м Форд-Эскорт, 1991 г. в., 1.6Д. Т. у Ашмянах 42850.
- ВАЗ-2105, 1993 г. в., нябітая, нефарбаваная, з Германіі. Т. у Вілейцы 53579.
- **МІКРААЎТОБУС** 1996 г. в., 2.7 дызель, 4000 у. а.; паўпрычэп 84 м³, 3-восевы. Т. у Вілейцы 58890.
- Аўдзі-100, белая, 2.2і, ц/з, люкс, 1985 г. в., 1600 у. а., торг. Т. у Маладзечне 63465.
- VW-Пасат, 1983 г. в., 1.6TD, без дакументаў, або на з/ч. Т. у Маладзечне 90189.
- Аўтамабіль Фольксваген-Пасат, 1992 г. в., шэры металік, 1.6ТДі, без прабегу па РБ. Тэл. (8-029) 6252734.
- Фіят-Тэмпра, 1995 г. в., з Германіі, 1.6і, л/д, ц/з, г/у, АВС, велюр, эл/пакет, эл/люк, выдатны стан, зялёны перламутр, 2500 у. а. Т. у Маладзечне 33043.
- Запчасткі б/у да аўто: Форд-Скорпіё, 1989 г. в.; Сіеры, 1986 г. в.; БМВ-323, 1984 г. в. Звяртацца: Маладзечна, калгасны рынак, месца 422 (з серады па нядзелю, 9⁰⁰-14⁰⁰).
- **ЗАПЧАСТКІ ДЛЯ СТАРТЭРАЎ І ГЕНЕРАТАРАЎ ІМПАРТНАЙ ВЫТВОРЧАСЦІ. Т. у Маладзечне (8-029) 6511098.**
- Форд-Мандэа, 1993 г. в., 1.8 ТДі, чорнага колеру, эл/пакет, АВС, кандыцыянер, сігналізацыя, 4400 у. а., торг. Т. у Маладзечне 36361.
- Ford-Fiesta, 1.1Б, 1984 г. в., па запчастках; ВАЗ-2101, 1975 г. в.; колер чырвоны, 400 у. а. Т. у Маладзечне 36460.
- Опель-Амегу, 1991 г. в., з Германіі; Опель-Караван — тэрмінова, гандаль. Т. у Вілейцы 57504, 52226.
- Ford-Эскорт, 1992 г. в., 3-дзверны, 1.8 дызель. Т. у Маладзечне 35802.
- Форд-Эскорт, 1985 г. в., 1.3Б, 5-дзверны, родная фарба, велюр, люк, 750 у. а. Т. у Маладзечне 70228.
- Форд-Арыён, 1991 г. в. 1.6Б, з Германіі, 1850 у. а. Тэл. (8-029) 6014964.
- Пежо-універсал-405, дызель 1.9, цёмна-сіні, 07.1992 г. в., 2 тыдні з Германіі. Т. у Маладзечне 61273, 39218.
- А/м Сітраэн-ВХ-19, 1992 г. в., 1.9Б, 5-дзверны, зялёны металік, фаркоп, велюр, добры стан, толькі з Германіі, 1700 у. а., торг, тэрмінова. Т. у Валожыне 54764.
- А/м Вольва-340, 1987 г. в., 1.6Д, добры стан, торг. Т. у Смаргоні 36252.
- А/м Фольксваген-Пасат, 1991 г. в., 2500 у. а. Т. у Смаргоні 31870.
- А/м Вольва-760, 1987 г. в., колер цёмна-сіні. Т. у Смаргоні 31730.
- А/м Мерседэс-200Д, 1982 г. в., 1600 у. а., торг. Т. у Смаргоні 32832.
- А/м Форд-Эскорт, 1992 г. в., тыдзень з Германіі. Т. у Вілейцы 52385.
- ВАЗ-21013, 1982 г. в., выдатны стан, за 750 у. а.; ВАЗ-2101, 1977 г. в., газ-бензін, за 600 у. а. Т. у Вілейцы 53842, 57298.
- Аўдзі-100, 1.8Б, 1984 г. в., 1400 у. а., торг. Т. у Вілейцы 57181, 58845.
- Опель-Вектру, 1992 г. в., дызель; Фіят-Тэмпра, 1992 г. в., дызель, 1 месяц у РБ. Т. у Вілейцы 53865.
- Аўтамабіль Вольва-740, турба-дызель, 1988 г. в., металік, танна. Т. у Вілейцы 59549.
- Форд-Сіеру, хэтчбек, 1983 г. в., бензін-газ; Форд-Транзіт, 1988 г. в., дызель, стан добры, нядорага. Т. у Вілейцы 64547, Лена.
- Форд-Скорпіё, газ-бензін, 2.0, выдатны стан, 1450 у. а. Т. у Вілейцы 57107.
- Форд-Сіеру, 1983-84 г. в., 1.6Б, добры стан, 950 у. а., торг. Т. у Вілейцы 52634.
- А/м Форд-Транзіт, 2.5Д, 1992 г. в., з Германіі, сіні металік, велюр салон, 59 кВт, г/у, 5000 у. а. Т 58132.
- Аўдзі-100, 1994 г. в., дызель, белы, з Германіі. Т. у Вілейцы 58132.
- Фольксваген-Вента, 1993 г. в., 1.6 бензін, чырвоны, цана 3700 у. а. Т. у Вілейцы 53246.
- МАЗ-54323 + паўпрычэп Крона 3-восевы, аднаскатны, 1992 г. в. Т. у Вілейцы 55614.
- ВАЗ-2101 за 250 у. а., на хаду, без торгу. Т. у Вілейцы 56398.
- Форд-Эскорт, 1992 г. в., чырвоны, 3-дзверны, 1.4 л, бензін, 50000 км, 4 месяцы з Германіі, выданы стан, 2350 у. а. Т. у Вілейцы 52864 (пасля 18⁰⁰).
- Опель-Кадэт, 1985 г. в., бензін, 800 у. а. Т. у Вілейцы 49285.
- А/м Фіят-Крома, 1991 г. в., інжэктар, з наваротамі, 2 месяцы з Германіі, выдатны стан, 2100 у. а. Т. у Вілейцы 58117.
- А/м Опель-Кадэт, дызель, 1.6 аб'ём, колер вішнёвы, сігналізацыя, нядорага. Т. у Вілейцы 53516.
- Опель-Аскону, 1.6Б, 1984 г. в., зялёны металік, добры стан. Т. у Вілейцы 55675.
- Опель-Амегу, 1991 г. в., выдатны стан, 2500 у. а., 3 месяцы з Германіі; Мерседэс-813LPK, добры стан, 2500 у. а., торг. Т. у Вілейцы 57504, 52226 (увечары).
- ЗІЛ-4331, дызель, 18 л/100 км, у добрым стане. Т. у Ашмянах 30431.
- 124-ы Мерседэс-250Д, 1986 г. в., Соні, эл/люк, 5-каробка, 3500 у. а. Т. у Вілейцы 58949, (8-029) 6531477.
- З/ч да VW-Пасат, універсал, 1989 г. в., 1.8Б, монаўпырск; фаркоп да Опель-Амегі. Т. у Маладзечне 70429.
- Audi-100C-4 "бочка", 2.5TDi, 11.12.2001 з Германіі. Т. у Маладзечне 35523.
- Рухавік ФВ, 1.6ТД; галоўку блока цыліндраў 1.6Д, ТД ФВ. Т. у Маладзечне 35016.
- А/м Гольф-2, 1990 г. в., 1.6тді, 3-дзверны, к/ф, ц/з, сігн., г/у, люк, 1800 у. а., торг. Тэл. (8-029) 4778730.
- Мазду-323, 1.7Д, універсал, 1991 г. в. Т. у Маладзечне 68983, 71954.
- Вольва-340, 1.6Д, па з/ч; кардан. Т. у Маладзечне 61791.
- Мазду-626, 1984 г. в., 2.0 г/б, па з/ч. Т. у Маладзечне 63548.
- Хундай, 1992 г. в., 3-дзверны, 1500 у. а.; Хонду-Цівік, 1991 г. в., 3-дзверны, 1650 у. а., АКПП, з Германіі. Т. у Маладзечне 66495.
- А/м Опель-Кадэт, універсал, 1989 г.в., 1.4і, вішнёвы. Т. у Маладзечне 60752.
- Фіят-Тэмпра, 1993 г.в., ТД, эл/шкло, эл/люк, АВС, серваруль, гідраўзмацняльнік, з Германіі. Т. у Маладзечне 65287.

КУПЛЮ

- Рухавік МТЗ. Т. у Вілейцы 48212.
- А/м-412. Т. у Вілейцы 52303.
- А/м Таўрыя, у добрым стане. Т. у Маладзечне 27347 (пасля 17³⁰).
- Аварыйны кузаў з дакументамі да Аўдзі, VW і інш. Т. у Маладзечне 36847.
- А/м Жыгулі. Т. у Астраўцы 22573.
- Прычэп трактарны; сеялку; аўтамашыну "ИФА". Т. у Маладзечне 37200.

ПАСЛУГІ

- Вазьму спадарожніка ў Польшчу за а/м. Тэл. (8-029) 6014964.
- Вазьму у Польшчу за а/м. Т. у Маладзечне 30583.

НЕРУХОМАСЦЬ

ПРАДАМ

- Тэрмінова гараж у ГК №21 (сярэдні рад, недалёка ад прахадной, 6х4 м, падвал пад усім гаражом — тры пакоі, стэлажы, пліты ж/б, сцены атынкаваныя і пафарбаваныя, вентыляцыя, 100 % гатоўнасці). Т. у Мінску 177314 (увечары).
- Тэрмінова хутар у 20 км ад Маладзечна (ёсць дом і домік з цёплым туалетам, ваннай, 2 хлявы). Т. у Маладзечне 62717.
- Гараж на 2 аўтамабілі ў кааператыве №27. Т. у Маладзечне 63616.
- Аднапакаёвую кватэру ў Вілейцы, вул. Гагарына, д.12, кв.72. Т. у Маладзечне 66872.
- Дом у пгт. Івянец, 9х11, абкладзены цэглай, гаспабудовы, тэлефон, 0,65 га. Т. у Маладзечне 99281.
- 2-пакаёвую кватэру з усімі выгодамі ў Валожыне. Т. у Маладзечне 63167.
- 2-пакаёвую кватэру ў Вілейцы, р-н "Зеніт", 2-і паверх. Т. у Вілейцы 52965.
- Дом. Т. у Вілейцы 58817.

КУПЛЮ

- Аднапакаёвую кватэру ў Вілейцы. Т. у Вілейцы 53854.
- 3-пакаёвую кватэру ў Вілейцы. Т. у Вілейцы 45277 (17⁰⁰-19⁰⁰).

МЯНЯЮ

- Дом на кватэру або прадам. Т. у Вілейцы 52512.
- Аднапакаёвую кватэру ў Клецку на Маладзечна. Або прадам. Т. у Клецку (8-293) 52872.
- 3-пакаёвую непрыватызаваную кватэру або прадам. Разгледжу любыя варыянты. Т. у Маладзечне 67709.
- 3-пакаёвую кватэру на 1 + 1. Т. у Маладзечне 50931 (з 18⁰⁰).
- Тэрмінова 3-пакаёвую кватэру на 1 + 1. Разгледжу любыя варыянты. Т. у Маладзечне 69282 (пасля 20⁰⁰).
- 3-пакаёвую кватэру ў Чысці (80 м²) на дзве аднапакаёвыя ў Маладзечне; аднапакаёвую ў Чысці (45 м², гараж, машына, хлеў) на 2-пакаёвую ў Маладзечне. Т. у Маладзечне 99887, 99717.
- 3-пакаёвую кватэру ў Вілейцы (плошча 72/44 м²) на дзве аднапакаёвыя з даплатай. Варыянты. Т. у Вілейцы 57562.

ЗДАМ

- Здам гараж у ГБК-2. Т. у Вілейцы 59537.

НАЙМУ

- Тэрмінова. Найму кватэру ў Вілейцы. Т. у Маладзечне 96676.

ПАСЛУГІ

ДЛЯ МАЛАДЫХ

- **ВЯСЕЛЬНЫЯ ЎБОРЫ:** модныя, элегантныя, новыя паступленні, вэлюм у падарунак. Т. у Маладзечне 39293. Ліц. №04599 Белбытсаюза ад 18.10.1999 да 18.10.2004 г.
- **ВЯСЕЛЬНЫ** салон **"РАКСАЛАНА"** прапануе **НОВЫЯ** мадэлі 2002 г. Гасцініца "Маладзечна". Т. у Маладзечне 71676, 51070. Ліц. №00582 Белбытсаюза ад 4.06.1999 да 4.06.2004 г.
- **ВЯСЕЛЬНЫЯ** і вячэрнія сукенкі. Т у Маладзечне 68547. Ліц. №05405 Белбытсаюза ад 28.05.2000 да 28.05.2005 г.
- Прыгожыя **ВЯСЕЛЬНЫЯ І ВЯЧЭРНІЯ** ўбранні. Аксесуары бясплатна. Т. у Маладзечне 50825. Ліц. №03716 Белбытсаюза ад 13.08.1999 да 13.08.2004 г.
- **МІЛЫЯ НЯВЕСТЫ!** Усё для вас! Пярсцёнкі на а/м. Т. у Маладзечне 30546, 26308. Ліц. №01795 Белбытсаюза ад 8.05.2001 да 8.05.2006 г.
- **ВЯСЕЛЬНЫЯ І ВЯЧЭРНІЯ ЎБРАННІ.** Новыя мадэлі. **НЯДОРАГА.** Т. у Маладзечне **50510.** Ліц. №02477 БДААБАН ад 30.07.2001 да 30.07.2006 г.

ВІДЭАФОТАЗДЫМКА

- Відэапаслугі. Творчы падыход, камп'ютэрная апрацоўка. Т. у Маладзечне 50381. Ліц. №927 МК РБ ад 4.05.2001 да 18.04.2006 г.

ІНШАЕ

- **РАМОНТ ТЭЛЕВІЗАРАЎ.** Ліц. №1244 МП РБ ад 05.02.1999 да 05.02.2004 г. **КУПІМ** на запчасткі тэлевізары, відэамагнітафоны, прыборы. Лямпавыя не купляем і не рамантуем. Т. у Маладзечне 34740.

РОЗНАЕ

ПРАДАМ

БЫТАВАЯ ТЭХНІКА

- КТ 37 см, 54 см; пральную машыну; муз/цэнтр; відэамагнітафон; халадзільнік; маразільнік — б/у. Гарантыя, нядорага. Т у Вілейцы 58108.
- Пральную машыну-аўтамат, пыласос — б/у. Т. у Вілейцы 59501.
- Муз/цэнтр "Фішер", 2х100 Вт; радыё-цюнер "Денон", лічбавы, нядорага, тэрмінова. Т. у Вілейцы 45488.
- Каляровы тэлевізар Панасонік, 63 см, стэрэагук, адаптаваны. Т. у Маладзечне 74749.

МЭБЛЯ

- Канапку (рассоўваецца ўперад, новая, танна). Т. у Смаргоні 36022.
- Кухню "Хозяюшка", б/у 1 год, нядорага. Т. у Вілейцы 57135.
- Шафу, 2 ложкі — б/у. Т. у Маладзечне 71836.

ЖЫВЁЛА

- Карову ў в. Рабунь. Т. у Вілейцы 54638 (пасля 15⁰⁰).
- Таксу. Т. у Вілейцы 59191.

ІНШАЕ

- **КАМП'ЮТЭР P I - P III; КАМПЛЕКТУЮЧЫЯ — Б/У, ГАРАНТЫЯ. НАВАГОДНІЯ СКІДКІ. Т. у Маладзечне 64687, (8-029) 6432423.**
- Шырокі выбар бланачнай прадукцыі, усе віды накладных, пуцявых лістоў, адрыўныя талоны, новыя кнігі бухуліку для прадпрымальнікаў і юрыдычных асоб, кнігі пакупак, кнігі ўліку праверак (рэвізій). Вельмі нізкія цэны. Т. у Смаргоні 33077. Ліц. №34 Смаргонскага райвыканкома ад 30.06.2000 да 30.06.2005г.
- **ПОМНІКІ** з мармуровай крошкі. Якасць, рэальныя кошты. Маладзечна, вул. Лібава-Роменская, 46 (насупраць музея). Т. у Маладзечне 70656.
- Радыётэлефон, 10-30 км; кватэрна-офісны, да 1 км, новы. Гарантыя. Т. у Маладзечне 69521.
- Камплект музычнай апаратуры для абслугоўвання дыскатэк, вясельных урачыстасцяў і іншых мерапрыемстваў, 550 у. а. Т. у Маладзечне 67016.
- Помнікі, агароджы (выраб, устаноўка, дастаўка). Інвалідам і пенсіянерам скідкі. Т. у Маладзечне 71986.
- Касметыку па доглядзе за скурай, валасамі і дэкаратыўную. Т. у Маладзечне 68629 (9⁰⁰-13⁰⁰, 18⁰⁰-22⁰⁰). Падлягае абавязковай сертыфікацыі.
- Павільён "Прылынак", б/у, нядорага. Т. у Маладзечне 32503.
- Душавую кабінку. Т. у Маладзечне 76361.
- Аднакарпусны трактарны плуг. Т. у Смаргоні 93446, 93419.
- Кацёл ацяпляльны, печ у лазню, кормазапарнік, бочку. Т. у Вілейцы 54435, 54544.
- Акварыум — лепшы навагодні падарунак! Прадаю акварыумы і абсталяванне да іх, рыбак, расліны. Т. у Вілейцы 56137. Пасв. №36 Мінаблвыканкома ад 20.01.2001 г.
- Чэкі Жыллё. Т. у Маладзечне 31240.
- Дублёнку новую, жаночую, 200 у. а. Т. у Маладзечне 50253.
- Узмацняльнік Сігма-200, Гармонія-70/ (акустыка), дынамікі, пішчалкі, (Big). Т. у Маладзечне 61909.
- Дзіцячую каляску, новую, універсальную. Т. у Маладзечне 75830.
- Камп'ютэр P166mmx у добрым стане. Т. у Маладзечне 51634.
- Камп'ютэр "Duron-750". Т. у Маладзечне 64617.
- Футра з ваўка, жаночае, новае, пам. 48-50. Т. у Маладзечне 42182.

КУПЛЮ

- **ФОТААПАРАТЫ,** аб'ектывы, **САМАВАРЫ** вугальныя, патэфоны, гадзіннікі, ступы, бюсты і іншыя старадаўнія рэчы. Т. у Маладзечне 65542.
- **АГРЭГАТ ФАРБАВАЛЬНЫ** высокага ціску **"ВАГНЕР-7000".** Тэл. (8-029) 6335730.
- Вялікую бульбу. Т. у Маладзечне 34961.
- Выключальнік А3716, ВА, АВМ, АП, АЕ, кантактар, пускацель, канцавік, рэле, разраднік, ізалятар, шыну і інш. Тэл. (8-029) 6507515.
- **ФОТААПАРАТЫ**, манеты да 1917 г., антыкварыят. Т. у Маладзечне 65126.
- Чэкі Жыллё, 4500 шт. Куплю карову, кабана, цяля на мяса. Т. у Маладзечне 60825.
- Мяса (тушу) — ялавічыну, цяляціну, свініну — у насельніцтва. Т. у Вілейцы 58595.
- Каляровы тэлевізар няспраўны. Т. у Маладзечне 74749.
- **КАМП'ЮТЭР PI-PII,** камплектуючыя: MB, CPU, VC, HDD, CD-ROM, DIMM. Т. у Маладзечне 63095.

ЗГУБЛЕНА

- Згубленае пасведчанне прадпрымальніка №724 ад 26.09.2001 года на імя Аляксандра Уладзіміравіча Маркоўскага лічыць несапраўдным.
- Пасведчанне інваліда II групы серыя 05 №098180 на імя Барыса Гаўрылавіча Рэзнікава лічыць несапраўдным.
- Прапаў сабака "ягдтэр'ер", паляўнічы, хвост купіраваны, 40 см рост. За ўзнагароду. Т. у Смаргоні 36075.

ІНШАЕ

- Пракат гульнявых прыставак Sony PlayStation. Дастаўка. Т. у Маладзечне 39379. Ліц. №01796 Белбытсаюза ад 8.05.2001 да 8.05.2006 г.
- Запрашаем будаўнікоў (рабочых, featureнарабочых). Т. у Мінску (8-029) 6028710 (9⁰⁰-19⁰⁰).
- Нямецкая мова: рэпетытарства, кантрольныя. Т. у Маладзечне 50004 (пасля 17⁰⁰).
- **АДКРЫЛАСЯ ЦЫРУЛЬНЯ** (Вілейка, вул. Шубіна, д.3а, у будынку інтэрната рамзавода). Цэны на ўзроўні дзяржаўных. Ліц. №03076 БДААБАН РБ ад 5.11.2001 да 5.11.2006 г.
- Шукаем звесткі на нацыяналізаваныя або іншым чынам незаконна канфіскаваныя пякарню, півную, гастранамічны магазін, кандытарскую і іншую маёмасць Івана і Кацярыны Чаеўскіх у Маладзечне на Бухаўшчыне. Т. у Маладзечне 79342, Рыгор Чаеўскі.

ШУКАЮ РАБОТУ

- Шукаю работу па рамонце халадзільнікаў. Т. у Маладзечне 76721.

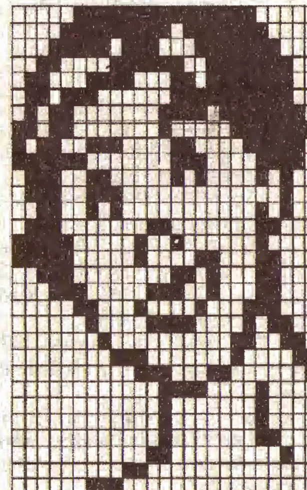
■ КРЫЖАВАНКА

Ірына САХАЦКАЯ.

Арарат / Чалавек з маралямі		Салодкая маса / Тарэадор / Сук		Гаспадар		Нота / Нафтапрадукт / Мэбля		(5)		(7)	Газ, яд мыш'як з вадародам
(3)								Пасуда / Святло са сцяны / 4,5 км			
Частка выплаты / Хатняя зіма					Зубны пратэз / Якуб					(1)	Більярд
			(11)								
Апора	Рогаўцава / Раён у В'етнаме	(4)			0,01 га		Будаўнічы раствор		В'етнамскі музычны інструмент		
		Зімняя «свежасць» / Супраціўленне	(9)		(6)			Казачная гераіня		Даўней: дар у Іране багатым	
				Жыллё аленяводаў	Газ, яд вугляроду з азотам				(10)	Старадаўняя сталіца Арменіі	Апавесць Ясеніна
	Рак / Спешная работа		Зямельная мера, 4047 м²		(8)					100 м²	
			(2)		Шлюпка з вёсламі	Носа не падточыць					

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Адказы на крыжаванку, змешчаную ў №49

■ НЯВЫДУМАНЫЯ ГІСТОРЫІ

Навошта біць акно?

Здарылася гэта на адной з маіх вечарынак. Час ужо быў позні, і хлопцы пайшлі праводзіць дзяўчат. Але раптам (дзесьці каля трох раніцы) нас пачаў будзіць грукат у дзверы. Ведаючы маіх суседзяў, увесь мужчынскі калектыў радасна падарваўся і вырашыў "ласкава" сустрэць нечаканага госця, але размяшча не давялося. Гэта быў адзін з тых, што праводзіў дзяўчат, Ваван, які вырашыў, усё ж, вярнуцца. Ён заваліўся на хату і доўга лаяўся, што ніхто так і не адчыніў жалезныя дзверы ў пад'ездзе. На пытанне, як ён трапіў у пад'езд, ён мімаходам адказаў, што пабіў акно, і пабрыў у ванны пакой. У сувязі з тым, што ўсе былі пад уплывам шафэ, то спакойна прынялі гэты адказ і ўзяліся аказваць яму першую дапамогу. Толькі пасля таго, як мы адмылі героя, некаторыя з нас пачалі здагадвацца, што нешта здарылася. Мы выйшлі ў пад'езд і не паверылі сваім вачам! Нейкім чынам па вертыкальнай сцяне наш скалалаз дабраўся да акна трэцяга паверха (на ўсіх, што ніжэй, былі краты знутры), пабіў яго і ўваліўся ў фортачку. Мы пачалі прыбіраць сляды ўзлому, але суседзі не драмалі! Праз паўгадзіны прыязджае АМАП. Не чакаючы АМАПа, сусед падняўся да нас і ў самым сур'ёзным тоне пачаў «каціць бочку». Выратаваў яго толькі гук тармазоў бобіка, што пад'ехаў.

АМАПаўцы пераконваюцца, што ніякай разборкі няма і не было, усё ж, бяруць у мяне тлумачальную, пасля чаго спускаюцца ўніз.

Асноўны ж прыкол быў праз некалькі дзён пасля гэтага. Мы з сябрамі стаім на табурэтках і ўстаўляем шкло. Міма праходзіць суседка і пытаецца:

– А навошта ён пабіў шкло?

Мы тлумачым, што было халодна, ён хацеў спаць, а трапіць у кватэру не мог. Яна зноў пытаецца:

– Але навошта ён пабіў акно?

– Ну, п'яны быў...

– Але навошта ён пабіў акно?

Пасля чаго яна падыходзіць да вокнаў, адчыняе правую фортку, адчыняе левую і дадае:

– Мы ж ніколі іх не зачынялі.

Сямён БОНДАР.

Гараскоп 17 – 23 снежня

Авен
(21.03–20.04)

17 снежня будзе разблытаны нейкі моцна завязаны вузел, які здавалася, "завіс" назаўсёды. Атрыманне добрых навінаў, інвестыцый таксама ўзрадуе сэрца. Нядрэнныя перспектывы і ў тых, хто закаханы.

Цялец
(21.04–21.05)

17 снежня сфармулюйце свае "самыя-самыя" жаданні і звярніцеся да Прасторы з просьбай. І ўжо 18-га вы атрымаеце добразычлівы водгук. Паспрабуйце таксама ў гэты перыяд менш кантактаваць з людзьмі, каб менш было спрэчак.

Блізняты
(22.05–21.06)

17 снежня – дзень, калі вы атрымаеце не толькі добрыя весткі, прызнанне сваіх заслуг, але і прызнанне ў каханні (у крайнім выпадку, сяброўстве і аддананасці). З 18 снежня будзе рабіцца закладка праграм ўжо на будучы год.

Рак
(22.06–23.07)

17 снежня дазволіць вам радыкальна рэфармаваць узаемаадносіны з уласным арганізмам. Клопат пра здароўе ў выніку прынясе станоўчыя эмоцыі, а яны, у сваю чаргу, – залог паспяховай работы. У наступныя дні – сюрпрызы ў асабістым жыцці.

Леў
(24.07–23.08)

17 снежня займіцеся распрацоўкай творчых планаў, арыентаваных на доўгатэрміновую перспектыву. 18 снежня звярніце ўвагу на праблемы аздараўлення. У наступныя дні ваш настрой будзе залежаць ад знешніх фактараў. Чым больш вы аддасце, тым больш атрымаеце ўзамен.

Дзева
(24.08–23.09)

17 снежня ўзнікнуць цудоўныя магчымасці для творчага парыву і новых гарманічных стасункаў ва ўласным доме. Вы, нарэшце, адчуеце прыліў сіл і ідэй. З боку блізкіх вы сустрэнеце глыбокае разуменне, і гэта будзе садзейнічаць поспехам у справах.

Шалі
(24.09–23.10)

17 снежня ідэальна падыходзіць для наладжвання новых сувязяў, у тым ліку, і з замежнымі партнёрамі. Перыяд спрыяе абуладкоўванню дома, тым больш, што з'явяцца дадатковыя грошы.

Скарпіён
(24.10–22.11)

17 снежня – добры дзень для канструявання новых эканамічных праграм. Неабходна толькі шчыра адказаць на пытанні: навошта вам так неабходныя буйныя капіталы, вы збіраецеся іх траціць ці ўкладаць; будзеце ствараць каманду ці прарывацца самі. Шмат навінаў і прапаноў дзелавога характару.

Стралец
(23.11–21.12)

17–18 снежня старанна абдумайце, якім вам хацелася б сябе бачыць – творчым, абноўленым... Ці вас усё задавальняе? Фармуліроўкі гэтых дзён могуць быць лёгка падтрыманыя Зоркамі. Проста не памыліцеся ў выбары. Займіцеся прафілактыкай прастудных захворванняў.

Казярог
(22.12–20.01)

17 снежня адмоўцеся ад ілюзій, перагледзьце жыццёвыя пастулаты. Чым больш светлыя і канкрэтныя будуць вашыя пажаданні ўсяму разумнаму, тым больш вы атрымаеце ў адказ. З 18 снежня інтэнсіфікацыя работы розуму, выдатнае вырашэнне праблем, удача.

Вадалей
(21.01–19.02)

17 снежня адкрые перад вамі цудоўныя перспектывы планавання і праграмавання вашых далейшых дзеянняў. У будучы перыяд – складаныя, але яркія падзеі, падобныя на феерверк. У паездку вазьміце партнёра або сябра.

Рыбы
(20.02–20.03)

Паспрабуйце абысціся без пафасу, без надуманых трагедый. Вы можаце стаміць навакольных. 17 снежня падыходзіць для шчырых перагавораў. 18-га вашыя заслугі і без вас могуць быць прызнаныя шырокім колам людзей. У перыяд з 19 па 23-га – вялікі сюрпрыз.

Тэлефонныя коды гарадоў рэгіёна: Маладзечна - 01773, Вілейка - 01771, Смаргонь - 01592, Ашмяны - 01593, Валожын - 01772, Мядзел - 01797, Астравец - 01591, Мінск - 017(2)

Рэгіянальная газета

Заснавальнікі: Аляксандр МАНЦЭВІЧ, Дзмітрый ХАРЫТОНАЎ, Ніна МАНЦЭВІЧ.
Пасведчанне № 227.
Галоўны рэдактар **Аляксандр МАНЦЭВІЧ**.

Наш адрас: 222310, Маладзечна, Вялікі Гасцінец, 68а.
ТЭЛЕФОНЫ/ФАКС: (01773) 6-96-67, 5-38-41.
E-mail: region_news@irex.minsk.by
http://regionnews.promedia.minsk.by

Інфармацыйна-рэкламнае штотыднёвае выданне для рэгіёна і рэспублікі. Выходзіць па пятніцах.
Тыраж **8190 экз.** Індэкс **63212** (індывідуальная падпіска), **63369** (ведамасная падпіска).
Падпіска праводзіцца пастаянна ў паштовых аддзяленнях рэспублікі. У розніцу – цана свабодная.
№50 (347) 14.12.2001. РУП «Друкарня «Перамога», Міністэрства інфармацыі РБ. 222310, Маладзечна, вул. Таўлая, 11. Зак. №. Падпісана ў друк у 13.00 13.12.2001

ПРЫЁМ ДРОБНЫХ АБ'ЯЎ

Маладзечна: Вялікі Гасцінец, 68а. **Тэл. 69667, 53841.**
Вілейка: вул. Вадап'янава, 23, капіравальны цэнтр «Парус». **Тэл. 53935, 55284.**
Смаргонь: вул. Танкістаў, 8, рэдакцыя «Новой газеты Сморгони». **Тэл. 33077, 34353.**

Разліковы рахунак №3012164030006 у філіяле ААТ «Белзнешэканамбанк» у Маладзечне, код 211, атрымальнік ТАА Рэдакцыя газеты «Рэгіянальная газета»